



**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ**  
**ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**  
**ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ**

**Πτυχιακή Εργασία**  
**«Πλαστικό Χρήμα»**

**Επιβλέπων Καθηγητής:**

**κ. Ιατράκης Γεώργιος**

**Φοιτητές:**

**Ιωάννης Μουντουφάρης Α.Μ.: 9867**

**Ινιάντα Ντάφα Α.Μ. : 798**

**Ηράκλειο**

**2017**

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<b>ΠΕΡΙΛΗΨΗ</b> .....	<b>4</b>
<b>ABSTRACT</b> .....	<b>5</b>
<b>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</b> .....	<b>6</b>
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1</b> .....	<b>7</b>
<b>ΤΟ ΧΡΗΜΑ</b> .....	<b>7</b>
1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ .....	7
1.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ .....	7
1.3 Η ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ .....	9
1.4 ΕΙΔΗ ΧΡΗΜΑΤΟΣ .....	10
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2</b> .....	<b>13</b>
<b>ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ</b> .....	<b>13</b>
2.1 ΠΛΑΣΤΙΚΟ ΧΡΗΜΑ .....	13
2.2 Η ΕΞΥΠΝΗ ΚΑΡΤΑ .....	14
2.3 ΕΙΔΗ ΠΛΑΣΤΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ.....	17
2.3.1 ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ .....	17
2.3.2 ΧΡΕΩΣΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ .....	19
2.3.2.1 ΈΞΥΠΝΕΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ.....	20
2.4 ΧΡΗΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ .....	21
2.5 Η ΟΔΗΓΙΑ 2007/64/ΕΚ.....	23
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3</b> .....	<b>25</b>
<b>ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΡΤΩΝ</b> .....	<b>25</b>
3.1 ΣΥΜΒΑΣΗ ΧΡΕΩΣΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ .....	25
3.1.1 ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΤΗΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ .....	26
3.1.2 ΚΛΟΠΗ Η ΑΠΩΛΕΙΑ ΧΡΕΩΣΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ .....	29
3.2 ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ .....	30
3.2.1 Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ ΩΣ ΜΟΡΦΗ ΠΙΣΤΩΣΗΣ.....	30
3.2.2 ΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ.....	31
3.2.3 ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ .....	32
3.2.4 ΤΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ .....	34
3.2.5 ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ .....	37
3.2.6 ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ ΑΠΟ ΜΗ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΟ .....	38
3.2.7 Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ.....	42
3.3 ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ ΑΠΟ ΜΗ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΟ .....	46
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4</b> .....	<b>49</b>
<b>ΠΛΑΣΤΙΚΟ ΧΡΗΜΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ</b> .....	<b>49</b>
4.1 ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.....	49
4.2 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕ ΚΑΡΤΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ .....	50
4.3 ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ .....	52
4.4 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΟ ΠΛΗΡΩΜΗ ΜΕ ΚΑΡΤΑ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ .....	54
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5</b> .....	<b>57</b>
<b>Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΚΑΡΤΑΣ ΤΟΥ ΤΡΙΜΕΡΟΥΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ</b> .....	<b>57</b>

5.1 ΈΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΚΑΡΤΑΣ ΤΟΥ ΤΡΙΜΕΡΟΥΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	57
5.2 Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ ΤΗΣ ΚΑΡΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΑΤΟΧΟΥ .....	58
5.2.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ ΤΗΣ ΚΑΡΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΑΤΟΧΟΥ .....	60
5.3 Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΕΒΛΗΜΕΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ .....	63
5.3.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ ΤΗΣ ΚΑΡΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΕΒΛΗΜΕΝΗΣ ΜΕ ΑΥΤΟΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ .....	64
5.4 Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΟΧΟΥ ΤΗΣ ΚΑΡΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΕΒΛΗΜΕΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ .....	66
5.4.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΟΧΟΥ ΤΗΣ ΚΑΡΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΕΒΛΗΜΕΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	67
5.5 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΡΙΜΕΡΟΥΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	68
<b>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ .....</b>	<b>71</b>
<b>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ .....</b>	<b>73</b>

## ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η εξέταση του πλαστικού χρήματος από νομικής πλευράς, δηλαδή εξετάζει από νομικής απόψεως τις σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ του εκδότη του πλαστικού χρήματος, του κατόχου του και της συμβεβλημένης επιχείρησης. Επίσης εξετάζει τις συμβάσεις στις οποίες βασίζονται αυτές οι σχέσεις.

Για την εκπόνηση της εργασίας πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική ανασκόπηση. Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν είναι νομικά βιβλία, η ελληνική νομοθεσία που σχετίζεται με το πλαστικό χρήμα καθώς και έγκυρες ηλεκτρονικές πηγές.

Όπως προέκυψε το πλαστικό χρήμα είτε με την μορφή χρεωστικής, είτε με την μορφή προπληρωμένης, είτε με την μορφή πιστωτικής κάρτας αποτελεί ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο για τον σύγχρονο άνθρωπο. Προκειμένου να υπάρχει σωστή λειτουργία του τριμερούς συστήματος το οποίο απαρτίζεται από τον εκδότη, την επιχείρηση και τον κάτοχο της κάρτας, θα πρέπει να ακολουθούνται πιστά όλες οι διατάξεις των συμβάσεων που αφορούν το πλαστικό χρήμα (σύμβαση μεταξύ εκδότη και συμβεβλημένης επιχείρησης, σύμβαση μεταξύ εκδότη και κατόχου, σύμβαση μεταξύ επιχείρησης και κατόχου).

## **ABSTRACT**

The purpose of this paper is to examine plastic money from a legal point of view, ie it examines from a legal point of view the relations between the plastic money issuer, its owner and the contracted company. It also looks at the contracts on which these relationships are based.

A bibliographic review was conducted to prepare the work. The sources used are legal books, Greek legislation related to plastic money as well as reliable electronic sources.

Plastic money, either in the form of a debit, in the form of a prepaid or in the form of a credit card, is a very useful tool for the modern man. In order for the tripartite system consisting of the issuer, the business and the cardholder to function properly, all provisions of the plastic money contracts (contract between the issuer and a contracted company, a contract between the issuer and Owner, business-to-business agreement).

## ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πτυχιακή εργασία αναφέρεται στο Πλαστικό χρήμα, με τον όρο "πλαστικό χρήμα" εννοείται η πληρωμή αγαθών και υπηρεσιών μέσω χρεωστικής ή πιστωτικής κάρτας.

Πρόκειται για ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον θέμα δεδομένου ότι εδώ και αρκετά χρόνια η χρήση του πλαστικού χρήματος είναι ευρέως διαδεδομένη, ενώ τα τελευταία χρόνια γίνονται προσπάθειες καθιέρωσης του ως κύριο τρόπο πληρωμής των συναλλαγών. Από την χρήση αυτή δημιουργούνται αρκετά ζητήματα τα οποία χρήζουν νομικής αντιμετώπισης.

Η εργασία χωρίζεται σε πέντε κεφάλαια, κάθε ένα από τα οποία εξετάζει ένα διαφορετικό θέμα που σχετίζεται με το πλαστικό χρήμα. Αναλυτικότερα στο πρώτο κεφάλαιο υπάρχει μια γενική αναφορά περί χρήματος, όπου παρατίθεται μια ιστορική αναδρομή, ο ορισμός και τα είδη του χρήματος καθώς και η νομική του μορφή.

Το δεύτερο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στην παρουσίαση και οριοθέτηση του πλαστικού χρήματος. Το τρίτο κεφάλαιο αφορά γενικά τις συμβάσεις καρτών. Το τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται στο πλαστικό χρήμα και το διαδίκτυο. Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται αναλυτική αναφορά στην σύμβαση κάρτας του τριμερούς συστήματος (εκδότης κάρτας, κάτοχος κάρτας και συμβεβλημένη επιχείρηση). Στο τέλος της εργασίας παρατίθενται τα συμπεράσματα που εξήχθησαν.

# ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

## ΤΟ ΧΡΗΜΑ

### 1.1 Ιστορική αναδρομή του χρήματος

Η ανάγκη των ανθρώπων για την ανταλλαγή προϊόντων οδήγησε στην εύρεση μέσων πληρωμών ως μέτρο διευκόλυνσης της ομαλής διεκπεραίωσης των συναλλαγών. Το χρήμα ως παραδοσιακό μέσο πληρωμών δεν είχε πάντα την μορφή που έχει σήμερα.

Ως πρώτη και πιο πρωτόγονη γενιά μέσων πληρωμής αναφέρεται το αυτούσιο αγαθό της ανταλλακτικής σύμβασης<sup>1</sup>. Ως δεύτερης γενιάς μέσο πληρωμής χρησιμοποιούνταν πολύτιμα αντικείμενα όπως ο χρυσός του οποίου η αξία μετριόταν κατά την ανταλλαγή με βάση το βάρος του. Αργότερα, τα πολύτιμα μέταλλα απέκτησαν ονομαστική αξία και μετατράπηκαν σε μεταλλικά νομίσματα, κέρματα, τα οποία και αποτέλεσαν τα μέσα πληρωμής τρίτης γενιάς<sup>2</sup>.

### 1.2 Ορισμός του χρήματος

Ως νόμιμο χρήμα νοείται το υποχρεωτικό από τον νομοθέτη μέσο πληρωμής, το οποίο συνήθως είναι το οικείο νόμισμα. Συνήθως οι παραδοσιακοί ορισμοί του χρήματος, το αντιμετωπίζουν ως πράγμα αναλωτό, διαιρετό, αντικαταστατό, ενσώματο παραστατικό αξίας, ενώ παράλληλα θεωρούνταν ότι από νομική άποψη το λογιστικό χρήμα δεν ήταν χρήμα, παρά μόνο αν και εφόσον καταλήξει να ενσαρκωθεί σε χρήμα πράγμα<sup>3</sup>.

Από την άλλη πλευρά στον Αστικό Κώδικα δεν περιλαμβάνεται μια γενική και λεπτομερής ρύθμιση σχετικά με το χρήμα και τις χρηματικές ενοχές, παρά μόνο τα άρθρα 291 και 292, τα οποία ρυθμίζουν θέματα που έχουν να κάνουν με οφειλές

---

<sup>1</sup> Κρίσπη 1964 σελ. 1

<sup>2</sup> Σταθόπουλου 1994 σελ. 128

<sup>3</sup> Κρίσπη 1964 σελ.6

ξένου νομίματος και η πρακτική σημασία των άρθρων αυτών ανάγεται στην νομοθεσία για προστασία του εθνικού χρήματος<sup>4</sup>.

Όπως υποστηρίζει ο Καρακώστας<sup>5</sup>, «η νομική έννοια του χρήματος δεν δίδεται από τον νόμο, άρα εναπόκειται στους νομικούς και στους οικονομολόγους να κατασκευάσουν τον ορισμό του χρήματος». Σύμφωνα με τον Καλλιμόπουλο<sup>6</sup>, το χρήμα είναι ένα μέσο διαμέσω του οποίου το άτομο επιδιώκει να εκπληρώσει ορισμένους σκοπούς, κυρίως οικονομικής φύσεως, αποτελεί φορέα αξίας, μέτρο αξιών και μέσο για την εκπλήρωση υποχρεώσεων.

Πρόκειται για ένα αρκετά σαφή και περιγραφικό ορισμό, δεδομένου ότι ταυτίζεται με τις βασικές λειτουργίες του χρήματος ως μέσου πληρωμών, και ως ανταλλακτικού μέσου το οποίο χρησιμοποιείται για την ανταλλαγή αγαθών και επομένως ως φορέα οικονομικής αξίας των εν λόγω αγαθών, «μέτρου της αξίας αγαθών και για το λόγο αυτό ως συστήματος του υπολογισμού των τιμών των αγαθών σε λογιστικές μονάδες ή απλώς ως μέσου συσσώρευσης του πλούτου<sup>7</sup>».

Το χρήμα έχει δύο έννοιες την στενή και την ευρεία. Υπό την στενή έννοια ως χρήμα ή νόμιμο χρήμα νοείται το νόμισμα, δηλαδή τα κέρματα και τα τραπεζογραμμάτια που εκδίδει το κράτος μέσω της κεντρικής τράπεζας, ενώ επιβάλλει την χρήση τους εντός της επικράτειας του ως υποχρεωτικό μέσο εξόφλησης των υποχρεώσεων<sup>8</sup>.

Υπό την ευρεία έννοια ως χρήμα νοείται «τα αντικαταστατά πράγματα χρησιμοποιούμενα στις συναλλαγές ως μέτρο αξίας των αγαθών και ως φορέα αξίας, ως τέτοια χαρακτηρίζονταν τα ημεδαπά και αλλοδαπά χρήματα, μεταλλικά, χάρτινα ή τραπεζογραμμάτια, τα πολύτιμα μέταλλα και σε έκτατες περιόδους άλλα αντικαταστατά πράγματα όπως σιτάρι, τσιγάρα και λάδι<sup>9</sup>». Στον ορισμό αυτό εν καιρώ προστέθηκε το λογιστικό χρήμα, δηλαδή η επιταγή, η συναλλαγματική όψεως, η εντολή μεταφοράς χρηματικού ποσού από τον τραπεζικό λογαριασμό του οφειλέτη σε

---

<sup>4</sup> Καρακώστας 2007 σελ.73

<sup>5</sup> Καρακώστας 2007 σελ.73

<sup>6</sup> Καλλιμόπουλου 1993 σελ. 2 & 12

<sup>7</sup> Μηλιαράκης 1994 σελ. 11

<sup>8</sup> Καρακώστας 2007 σελ.73

<sup>9</sup> Καρακώστας 2007 σελ.76



εκείνον του δανειστή και η κατάθεση του χρηματικού ποσού από τον οφειλέτη στον τραπεζικό λογαριασμό του δανειστή<sup>10</sup>.

### 1.3 Η νομική φύση του χρήματος

Δεδομένων των νέων μορφών πληρωμών, ο προβληματισμός για την νομική φύση του χρήματος παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον, η νομική φύση του χρήματος τίθεται υπό αμφισβήτηση. Σύμφωνα με τον παραδοσιακό ορισμό για την στενή έννοια του χρήματος, πρόκειται για κινητό πράγμα<sup>11</sup>. Επομένως το λογιστικό, το πλαστικό και το ηλεκτρονικό χρήμα, δεν δύναται να ενταχθούν στην έννοια του χρήματος ως κινητού πράγματος, αναλωτού και αντικαταστατού. Συνεπώς δεν αποτελούν χρήμα υπό την στενή έννοια και κατ' επέκταση δεν αποτελούν νόμιμο χρήμα.

Οπότε είναι πολύ σημαντικό να αποσαφηνιστεί το κατά πόσο το χρήμα αποτελεί πράγμα ή απαίτηση. Κατά την πλειοψηφία τους οι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι το χρήμα είναι ένα κινητό πράγμα για λόγους πρακτικούς, αλλά από νομικής πλευράς το χρήμα δεν είναι πράγμα.

Σύμφωνα με τον Καρακώστα<sup>12</sup>, *«το χρήμα δεν είναι εξ' ορισμού πράγμα, αλλά το χρήμα- πράγμα συγκεντρώνει τα αναγκαία τεχνικά χαρακτηριστικά που απαιτούνται, προκειμένου να επιτελέσει την λειτουργία του ως χρήμα, δηλαδή διαιρετότητα, ανθεκτικότητα, ομοιογένεια και στενότητα»*.

Ακόμα και στην περίπτωση που για την εκπλήρωση μιας χρηματικής οφειλής μεταβιβάζονται πράγματα, ακόμα και τότε το χρήμα που καταβάλλεται δεν είναι πράγμα, κυρίως από την άποψη του ενοχικού δικαίου, «σύμφωνα με την οποία αποτελεί υπαρκτό ασώματο αντικείμενο που προσομοιάζει περισσότερο με το νομικό μόρφωμα της αξίωσης, αλλά και από την άποψη του εμπράγματος δικαίου, όπου εμφανίζεται να προέχει σε αυτό ένα δικαίωμα αξίας πάνω στις αντίστοιχες νομισματικές μονάδες ή, πιο ακραία, εμφανίζεται ότι δεν μπορεί να αποτελέσει

---

<sup>10</sup> Καλλιμόπουλος 1993 σελ. 44

<sup>11</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 78

<sup>12</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 79

αντικείμενο εμπράγματων δικαιωμάτων, δηλαδή με την άποψη αυτή επέρχεται πλήρης αποχαρκτηρισμός από την ιδιότητα του πράγματος<sup>13</sup>».

Σε αυτό το σημείο προκύπτει ένα πολύ σημαντικό ζήτημα, και αυτό είναι το εξής, αν τα μέρη διαφωνούν για το αν έγινε καταβολή ή όχι λόγω πληρωμής με λογιστικό, πλαστικό ή ηλεκτρονικό χρήμα, και αν ο νόμος δεν ορίζει τίποτα. Σε αυτή την περίπτωση ο Καρακώστας<sup>14</sup> ασπάζεται την άποψη του Καλλιμόπουλου<sup>15</sup>, ότι το λογιστικό χρήμα προτείνεται ως «αληθινό» χρήμα, δεν αποτελεί χρήμα υπό την ευρεία έννοια και η παροχή του δεν αποτελεί δόση αντί καταβολής, αλλά καταβολή.

#### 1.4 Είδη χρήματος

Υπάρχουν δύο βασικές κατηγορίες χρήματος<sup>16</sup>:

- Το περιεκτικό: πρόκειται για το χρήμα που στις λειτουργίες του ως μέσου συναλλαγών και ως μέτρου αξίας των εμπορευμάτων έχει ίση αξία με την εμπορευματική του αξία. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν όλα τα είδη και προϊόντα τα οποία έχουν χρησιμοποιηθεί ως χρήμα και που έχουν χρήσεις άλλες από εκείνες του χρήματος, π.χ. το χρυσάφι.
- Το παραστατικό: πρόκειται για το χρήμα του οποίου η αναγραφόμενη αξία αντιστοιχεί σε αξία μεγαλύτερη από την αξία του υλικού που το αποτελεί, σε αυτή την κατηγορία ανήκουν τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα.

Όσον αφορά τις γενιές των μέσων πληρωμής είναι:

- Η πρώτη όπως προαναφέρθηκε ήταν το αυτούσιο αγαθό της ανταλλακτικής σύμβασης.
- Η δεύτερη ήταν τα πολύτιμα αντικείμενα όπως ο χρυσός του οποίου η αξία μετριόταν με βάση το βάρος του.
- Η τρίτη γενιά είναι τα μεταλλικά νομίσματα, τα κέρματα.
- Η τέταρτη γενιά είναι τα τραπεζογραμμάτια ή χαρτονομίσματα. Η γενιά αυτή έχει διπλή νομισματική φύση, λόγω του ότι ορίζεται και ως νομισματικός

---

<sup>13</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 79

<sup>14</sup> Καρακώστας, 2007 σελ. 80

<sup>15</sup> Καλλιμόπουλος 1993 σελ. 41

<sup>16</sup> Απόστολος Δεδουσόπουλος & συν. 2012 σελ. 71

φορέας και ως νομισματικό όργανο. Νομισματικός φορέας διότι υλοποιεί τις μονάδες πληρωμής σε μονάδες νομισματικής αξίας, ενώ παράλληλα είναι νομισματικό εργαλείο, δεδομένου ότι επιτρέπει την μεταφορά μονάδων πληρωμής από μια περιουσία σε μια άλλη<sup>17</sup>.

- Η πέμπτη γενιά είναι το λογιστικό χρήμα, πρόκειται για τις επιταγές και τις εντολές πληρωμής, οι οποίες. Στην περίπτωση του λογιστικού χρήματος η έννοια του χρήματος εκφράζεται σε μια απαίτηση του δικαιούχου κατά μιας τράπεζας, όπου ο δικαιούχος διατηρεί τραπεζικό λογαριασμό<sup>18</sup>.
- Η έκτη γενιά είναι το πλαστικό χρήμα. Πλαστικό χρήμα είναι ο γενικός όρος για όλους τους τύπους των τραπεζικών καρτών, δηλαδή πιστωτικών καρτών, χρεωστικών καρτών, έξυπνων καρτών κτλ. Εκτενής αναφορά για το πλαστικό χρήμα παρατίθεται σε επόμενη ενότητα.
- Η έβδομη γενιά είναι το ηλεκτρονικό χρήμα. Σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 10 του Νόμου 4021/2011, ««Ηλεκτρονικό χρήμα»: οποιοδήποτε νομισματική αξία αποθηκευμένη σε ηλεκτρονικό, συμπεριλαμβανομένου μαγνητικού, υπόθεμα, που εμφανίζεται ως απαίτηση έναντι του εκδότη ηλεκτρονικού χρήματος, η οποία έχει εκδοθεί κατόπιν παραλαβής χρηματικού ποσού για το σκοπό της πραγματοποίησης πράξεων πληρωμών όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παρ. 5 του ν. 3862/2010 (Α' 113) και γίνεται δεκτή από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα πέραν του εκδότη».

Παράδειγμα ηλεκτρονικών πληρωμών είναι η άμεση ανάληψη χρημάτων από ΑΤΜ, οι άμεσες χρεοπιστώσεις μεταξύ τραπεζών ή μεταξύ τραπεζών και εμπόρων ή οργανισμών στις διεθνείς συναλλαγές, κυρίως μέσω IBAN<sup>19</sup>.

Στο ηλεκτρονικό χρήμα ανήκουν και οι έξυπνες προπληρωμένες κάρτες. Σύμφωνα με τον Καρακώστα<sup>20</sup>, «το τέλειο και ανταποκρινόμενο πλήρως στον ορισμό της έξυπνης κάρτας ως μέσο ηλεκτρονικών πληρωμών είναι η έξυπνη προπληρωμένη ή επαναφορτιζόμενη κάρτα».

Η ALPHA BANK προσφέρει την Alpha Bank Prepaid MasterCard, η οποία παρέχει στον κάτοχο της πλήρη έλεγχο και οργάνωση των οικονομικών του. Ο

---

<sup>17</sup> Garance & Menais 2001

<sup>18</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 7

<sup>19</sup> Σινανιώτη -Μαρούδα 2004 σελ. 221

<sup>20</sup> 2007 σελ. 60

κάτοχος της μπορεί να πραγματοποιεί όλες τις αγορές του στο Internet με απόλυτη ασφάλεια, καθώς έχει την δυνατότητα να φορτίζει την κάρτα του με το ποσό της συναλλαγής που επιθυμεί κάθε φορά<sup>21</sup>.

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ διαθέτει τις εξής προπληρωμένες κάρτες: Πειραιώς Prepaid Virtual Card, Πειραιώς Prepaid Reloadable Card, Πειραιώς Prepaid Gift Card, winbank WEBUY, AB Plus Mastercard Prepaid Card, και την AB Plus MasterCard Prepaid Card με περιορισμένα όρια συναλλαγών<sup>22</sup>.

Η Εθνική Τράπεζα προσφέρει τις εξής έξυπνες προπληρωμένες κάρτες: Prepaid VISA, Virtual Prepaid MasterCard, Κάρτα Αλληλεγγύης, και Prepaid Visa Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΚΑ)<sup>23</sup>.

---

<sup>21</sup> ALPHA BANK 2016

<sup>22</sup> ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 2016

<sup>23</sup> ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ 2016

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

### ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

#### 2.1 Πλαστικό χρήμα

Γενικά, όπως προαναφέρθηκε, ο όρος «πλαστικό χρήμα» χρησιμοποιείται για την περιγραφή όλων των μορφών καρτών που εκδίδονται από τα τραπεζικά ιδρύματα. Σε αυτό το σημείο κρίνεται σκόπιμο να δοθεί ο ορισμός της κάρτας σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση Ζ1-178/2001<sup>24</sup>, ««κάρτα» το πλαστικό δελτίο που επιτρέπει στον κάτοχο του να πραγματοποιεί πληρωμή σε κάποιο σημείο πώλησης, ανάληψη ή κατάθεση χαρτονομισμάτων και συναφείς πράξεις σε μηχανές ανάληψης χρημάτων ή αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές. Ο ορισμός καλύπτει όλες τις κάρτες (πιστωτικές, χρεωστικές, κάρτες ανάληψης μετρητών, κάρτες περιοδικής χρέωσης ή επιβάρυνσης), με εξαίρεση τις κάρτες μοναδική λειτουργία των οποίων είναι η εγγύηση των πληρωμών που γίνονται με επιταγές».

Στο άρθρο 2 της Υπουργικής Απόφασης Ζ1-178/2001 δίνεται επίσης ο ορισμός του εκδότη και του κατόχου, συγκεκριμένα ««εκδότης» κάθε πρόσωπο το οποίο, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του παρέχει σε ένα άλλο πρόσωπο κάρτα βάσει σύμβασης που συνάπτει με αυτό», και ««κάτοχος» κάθε πρόσωπο που κατόπιν σύμβασης που έχει συνάψει με έναν εκδότη κατέχει κάρτα».

Λόγω του ότι ο ορισμός, που δίδεται στην Υπουργική Απόφαση Ζ1-178/2001, δεν είναι «αυστηρός» υπό την έννοια ότι μπορεί να συμπεριλάβει και τις έξυπνες κάρτες. Όπως υποστηρίζει ο Καρακώστας<sup>25</sup>, σίγουρα μπορεί να συμπεριλάβει τις έξυπνες πιστωτικές κάρτες, όπως την American Express της Alpha Bank, λόγω του ότι πρόκειται για μια έξυπνη πιστωτική κάρτα της οποίας η μόνη ειδοποιός διαφορά της από τις άλλες πιστωτικές κάρτες είναι ότι έχει και ένα τσιπ για μεγαλύτερη ασφάλεια. Ο ίδιο ακριβώς ισχύει και για τις έξυπνες πιστωτικές κάρτες, οι οποίες όμως δεν έχουν κυκλοφορήσει ακόμα στην Ελλάδα.

<sup>24</sup> Άρθρο 2, Εφημερίς της Κυβερνήσεως, 9/3/2001

<sup>25</sup> Καρακώστας 2007 σελ.21

Η απαρίθμηση των καρτών που αναφέρονται στο άρθρο 2 της ΥπΑ Ζ1-178/2001, είναι ενδεικτική για τον λόγο αυτό βρίσκεται εντός παρενθέσεως, εξάλλου αναφέρεται ότι «ο ορισμός καλύπτει όλες τις κάρτες», επομένως καλύπτει και τις προπληρωμένες κάρτες. Όπως υποστηρίζει ο Καρακώστας<sup>26</sup>, όταν ο νομοθέτης έκανε λόγο για κάρτες περιοδικής χρέωσης ή επιβάρυνσης, δεδομένου ότι ο όρος αυτός δεν συναντάται στην Σύσταση ούτε είναι συνήθης στην νομική θεωρία και στην τραπεζική πρακτική, αναφέρεται στις προπληρωμένες κάρτες.

## 2.2 Η έξυπνη κάρτα

Στην έξυπνη κάρτα (smart card, chip card) αποθηκεύεται χρήμα, και δεν απαιτείται η ύπαρξη σύνδεσης με τραπεζικό λογαριασμό, δεδομένου ότι η ίδια η έξυπνη κάρτα περιέχει τα αναγκαία στοιχεία. Η τηλεκάρτα του ΟΤΕ υπήρξε στην Ελλάδα η πιο απλή και διαδεδομένη έξυπνη κάρτα<sup>27</sup>.

Στις έξυπνες κάρτες υπάρχει ένα μικροϋπολογιστής και έτσι ο κάτοχος τους μπορεί να έχει άμεση πρόσβαση σε τράπεζες πληροφοριών, και σε τραπεζικούς λογαριασμούς από τους οποίους έχει την δυνατότητα να μεταφέρει κεφάλαια στην κάρτα και με αυτό τον τρόπο να αυξήσει το εναποθηκευμένο στην έξυπνη κάρτα χρήμα.

Ειδικοί ηλεκτρονικοί μέθοδοι χρησιμοποιούνται για την λειτουργία της έξυπνης κάρτας, και σε αυτήν μπορεί να αποθηκευτεί χρήμα μέχρι ενός ποσού. Όπως αναφέρει ο Σταθόπουλος<sup>28</sup> «καθιστά περιττή την οποιαδήποτε αναφορά σε τραπεζικό λογαριασμό ή σε μεταφορά κεφαλαίων που πρέπει να ακολουθηθεί ή που διεκπεραιώνεται άμεσα με την χρήση με την χρήση της κάρτας» Ο κάτοχος της έξυπνης κάρτας έχει πληρώσει εξ αρχής το αποθηκευμένο σε αυτή κεφάλαιο και στην συνέχεια έχει την δυνατότητα να το αντλεί ηλεκτρονικά από τους τραπεζικούς λογαριασμούς του και το εναποθηκεύει κάθε φορά που κρίνει ότι χρειάζεται. Σε κάθε περίπτωση ο κάτοχος της κάρτας εναποθηκεύει το ποσό που επιθυμεί πριν προβεί σε

---

<sup>26</sup> Καρακώστας 2007 σελ.22

<sup>27</sup> Σταθόπουλου 1994 σελ. 128

<sup>28</sup> 1994

πληρωμή κάποιου ποσού, έτσι η έξυπνη κάρτα ονομάζεται και προπληρωμένη κάρτα ή κάρτα πρότερης πληρωμής<sup>29</sup>.

Το βασικό χαρακτηριστικό της έξυπνης κάρτας είναι η ικανότητα να αποθηκεύει και να επεξεργάζεται πληροφορίες με ασφαλή τρόπο. Τα πλεονεκτήματα των έξυπνων καρτών είναι<sup>30</sup>:

- η προστασία των δεδομένων που περιέχουν,
- η φορητότητα, και
- η ευκολία χρήσης.

Οι έξυπνες κάρτες έχουν πληθώρα εφαρμογών. Είθισται όμως η έξυπνη κάρτα να χρησιμοποιείται για συγκεκριμένη εφαρμογή. Όμως υπάρχουν και έξυπνες κάρτες πολλαπλών εφαρμογών, μέσω των οποίων υπάρχει η δυνατότητα εκτέλεσης πολλών και διαφορετικών λειτουργιών. Για παράδειγμα η έξυπνη κάρτα Dash της εταιρείας Bus Eireann στην Ιρλανδία, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εισιτήριο στο λεωφορείο, αλλά και ως ηλεκτρονικό πορτοφόλι το οποίο παρέχει την δυνατότητα στον κάτοχο της να την μεταχειρίζεται και ως τηλεκάρτα, ως μέσο πληρωμής σε χώρο στάθμευσης, και για πληρωμές σε καταστήματα<sup>31</sup>.

Τραπεζικοί οργανισμοί όπως είναι η VISA και η American Express, έχουν την πεποίθηση ότι οι έξυπνες κάρτες αποτελούν το επόμενο βήμα στον τομέα των τραπεζικών συναλλαγών, δεδομένου ότι παρουσιάζουν αρκετά πλεονεκτήματα σε σύγκριση με τις κάρτες που διαθέτουν μαγνητική λωρίδα.

Έτσι προέκυψε η σύσταση της εταιρείας EMVco (EUROPAY-MASTERCARD-VISA CO) η οποία επεξεργάζεται τις προδιαγραφές EMV που θα πρέπει να ακολουθήσουν όλα τα εμπλεκόμενα μέρη (Τράπεζες, κατασκευαστές καρτών και εξοπλισμού, εταιρείες ανάπτυξης λογισμικού τερματικών συσκευών και back office συστημάτων κ.α.), έτσι ώστε να μπορούν να πραγματοποιούνται EMV συναλλαγές. Στόχος των έξυπνων καρτών (EMV κάρτες) είναι να αντικαταστήσουν τις πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες μαγνητικής πίστας<sup>32</sup>. Στον Πίνακα 1 που ακολουθεί παρατίθενται

---

<sup>29</sup> Σταθόπουλου 1994 σελ. 128

<sup>30</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 31

<sup>31</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 36

<sup>32</sup> ebusiness forum 2016

τα πλεονεκτήματα των έξυπνων καρτών. Ενώ στον Πίνακα 2 παρουσιάζονται τα πλεονεκτήματα των έξυπνων καρτών για τις επιχειρήσεις και για τους πελάτες.

### Πίνακας 1: Πλεονεκτήματα Έξυπνων Καρτών

- Χαρακτηριστικό ανοχής σε κακόβουλους χειρισμούς (tamper-resistant)
- Μπορούν να ανιχνεύσουν και να αντιδράσουν σε κακόβουλους χειρισμούς (tamper-proof)
- Ενσωματώνουν τις ραγδαίες εξελίξεις στην τεχνολογία ημιαγωγών, επιτρέποντας τη συνεχή βελτίωση των χαρακτηριστικών τους
- Ως επί το πλείστον είναι επαναπρογραμματιζόμενες
- Διαθέτουν δυνατότητες υπολογισμού και πράξεων (computing & calculating)
- Διαθέτουν κυκλώματα λογικής και μνήμης
- Επεξεργάζονται δεδομένα και αποθηκεύουν πληροφορίες
- Μπορούν να συγκρίνουν και να διαχειρίζονται σύνθετες πληροφορίες
- Συνήθως χρησιμοποιούνται για εφαρμογές μεγάλης ασφάλειας (high security)
- Επιτρέπουν off-line εξακρίβωση των στοιχείων, σε αντίθεση με μία κάρτα με μαγνητική λωρίδα
- Δίνουν δυνατότητα επιλογής στο ποια στοιχεία της κάρτας είναι προσβάσιμα από διαφορετικές εφαρμογές
- Επιτρέπουν μεγάλη ασφάλεια, και αυτό οφείλεται στις πολύπλοκες κρυπτογραφικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται για να κωδικοποιούν και αποκωδικοποιούν την "κυκλοφορία" της πληροφορίας μεταξύ έξυπνων καρτών και άλλων συσκευών
- Προσφέρουν μεγάλη χωρητικότητα αποθήκευσης πληροφοριών
- Είναι συμβατές με φορητές ηλεκτρονικές συσκευές

Πηγή: ebusiness, 2016

Ως ηλεκτρονικό πορτοφόλι η έξυπνη κάρτα μπορεί να αποθηκεύσει νομισματικές μονάδες, γεγονός το οποίο διευκολύνει τις πληρωμές και τις αγορές. Χρησιμοποιώντας την έξυπνη κάρτα ως ηλεκτρονικό πορτοφόλι διευκολύνεται η άμεση είσπραξη του πληρωτέου ποσού, καθώς επίσης η εκκαθάριση μεταξύ καταστημάτων και τραπεζικών ιδρυμάτων. Να σημειωθεί ότι το ηλεκτρονικό πορτοφόλι μπορεί να είναι επαναφορτιζόμενο ή προπληρωμένο, και χρησιμοποιείται ευρέως για μικρές πληρωμές και για πληρωμές μέσω διαδικτύου.



## Πίνακας 2: Πλεονεκτήματα Έξυπνων Καρτών για Επιχειρήσεις και Πελάτες

<b>Επιχειρήσεις</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Περιορισμός οικονομικού εγκλήματος</li><li>• Αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα πωλήσεων</li></ul>
<b>Πελάτης</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Προσφέρουν μεγαλύτερη ασφάλεια</li><li>• Μια έξυπνη κάρτα πολλαπλών εφαρμογών προσφέρει ευκολία</li><li>• Επιτρέπει την συμμετοχή σε προγράμματα rewards και loyalty</li><li>• Επιτρέπει αποθήκευση και πρόσβαση σε απαραίτητη πληροφορία</li></ul>

Πηγή: ebusiness, 2016

### 2.3 Είδη πλαστικού χρήματος

#### 2.3.1 Πιστωτικές κάρτες

Κατά κύριο λόγο ως πλαστικό χρήμα θεωρείται η πληρωμή μέσω πιστωτικού δελτίου (κάρτα), το οποίο χρησιμοποιείται από τον πληρωτή ως υποκατάστατο της πληρωμής τοις μετρητοίς προς τον δανειστή<sup>33</sup>.

Ο κάτοχος του πιστωτικού δελτίου υπογράφει σε ένα χρεωστικό έντυπο το οποίο εξάγεται μηχανικά μέσω του μηχανήματος στο οποίο εισάγεται το πιστωτικό δελτίο, και με αυτό τον τρόπο αναλαμβάνει την υποχρέωση να πληρώσει στον εκδότη του δελτίου το ποσό που αναφέρεται στο έγγραφο, εκδότης συνήθως είναι μια τράπεζα, παράλληλα ο δανειστής δηλαδή ο προμηθευτής αγαθών ή υπηρεσιών προς τον κάτοχο του δελτίου, αποκτά απαίτηση για το ίδιο ποσό κατά του εκδότη του

<sup>33</sup> Γεωργακόπουλος 1999 σελ. 585

δελτίου. Συνήθως η υποχρέωση αυτή καλύπτεται από τον τραπεζικό λογαριασμό που διατηρεί ο κάτοχος του δελτίου στην τράπεζα<sup>34</sup>.

Σε περίπτωση που ο κάτοχος του δελτίου δεν έχει τραπεζικό λογαριασμό, πρόκειται για άνοιγμα πίστωσης από την τράπεζα προς τον κάτοχο του δελτίου, έτσι ο εκδότης του πιστωτικού δελτίου (τράπεζα) υποχρεούται να πληρώσει τον προμηθευτή<sup>35</sup>.

Η πιστωτική κάρτα δεν ενσωματώνει το πληρωτέο χρηματικό ποσό και ποτέ δεν παραδίδεται στον αποδέκτη της πληρωμής, την κρατάει ο κάτοχος της και έχει την δυνατότητα να την χρησιμοποιήσει για νέες πληρωμές. Επομένως, η πιστωτική κάρτα δεν αποτελεί χρηματικό ποσό αλλά θα χαρακτηριζόταν ως ένα είδος ανοιχτού λογαριασμού. Με την χρήση της πιστωτικής κάρτας γίνονται πληρωμές οι οποίες ολοκληρώνονται μετά την χρήση της, έτσι ονομάζονται και «δελτία ύστερης πληρωμής<sup>36</sup>».

Για να μπορέσει η τράπεζα ή θυγατρική της επιχείρηση, να προβεί στην έκδοση πιστωτικών καρτών θα πρέπει κατά κανόνα να είναι συνδεδεμένη με ένα ενιαίο σύστημα πληρωμών και εκκαθαρίσεων το οποίο διαθέτουν αυτοτελείς επιχειρήσεις σε όλο τον κόσμο, όπως οι Diners, Visa, MasterCard, American Express<sup>37</sup>.

Με την έξυπνη πιστωτική κάρτα η πληρωμή γίνεται με πίστωση του τραπεζικού λογαριασμού όψεως ή σε άλλες περιπτώσεις με πίστωση βάσει της σχέσης καλύψεως. Όσον αφορά την Ελλάδα υπάρχουν οι έξυπνες πιστωτικές κάρτες χρησιμοποιούνται ευρέως.

Συγκεκριμένα η ALPHA BANK προσφέρει τις εξής έξυπνες πιστωτικές κάρτες: Χρυσή Alpha Bank Bonus Visa, Alpha Bank Bonus World MasterCard, Alpha Bank Bonus Premium American Express, Κάρτα BLUE από την American Express, Alpha Bank Bonus Visa, Alpha Bank Bonus Mastercard, Alpha Bank Bonus American Express, Enter Bonus American Express, Diners Club, Diners Club Vodafone, Affinity World MasterCard, Energy MasterCard, notosplus Visa, και Dynamic American Express<sup>38</sup>.

---

<sup>34</sup> Σταθόπουλος 2004 σελ. 620, Σταθόπουλου 1994 σελ. 128

<sup>35</sup> Σταθόπουλος 2004 σελ. 620, Σταθόπουλου 1994 σελ. 128

<sup>36</sup> Γεωργιάδης 2001 σελ. 312, Σταθόπουλος 1994 σελ. 128

<sup>37</sup> Ψυχομάνης 2001 σελ. σελ. 69, Ζήσιμος 2000 σελ. 305

<sup>38</sup> ALPHA BANK 2016

Οι έξυπνες πιστωτικές κάρτες της Τράπεζας Πειραιώς είναι: AEK F.C. MasterCard & Gold, Aris B.C. MasterCard, AB Plus MasterCard Credit, Olympiacos F.C. MasterCard & Gold, Olympiacos B.C. World MasterCard & Gold, Πειραιώς Visa Electron, Classic & Gold, Πιστωτική Κάρτα Πειραιώς MasterCard, Πιστωτική Κάρτα για φοιτητές - University Visa, Miles & More World MasterCard & Gold, Champions Card MasterCard, Panathinaikos F.C. Visa Classic & Gold, και Πειραιώς winlife Visa<sup>39</sup>.

Η Εθνική Τράπεζα προσφέρει τις εξής έξυπνες πιστωτικές κάρτες: MasterCard, VISA, gold MasterCard, Platinum MasterCard, Toyota VISA, και την My Club Card VISA<sup>40</sup>.

### **2.3.2 Χρεωστικές κάρτες**

Χρεωστική κάρτα είναι η κάρτα με την χρήση της οποίας επιδιώκεται η χρέωση της αξίας των αγαθών, τα οποία αγοράζει ο κάτοχος της, ή των υπηρεσιών οι οποίες του παρέχονται να γίνεται απ' ευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό του. Μετά από κάθε συναλλαγή ο κάτοχος της χρεωστικής κάρτας την τοποθετεί στα ειδικά τερματικά μηχανήματα τα οποία υπάρχουν στο κατάστημα της επιχείρησης η οποία είναι συμβεβλημένη με την εκδότρια τράπεζα (P.O.S. Point of Sales Terminal), τα μηχανήματα αυτά είναι συνδεδεμένα με το ηλεκτρονικό σύστημα της εκδότριας τράπεζας και μετά από την ανάγνωση της μαγνητικής ταινίας που βρίσκεται στο πίσω μέρος της χρεωστικής κάρτας, μεταφέρεται από τον λογαριασμό του κατόχου στον λογαριασμό της συμβεβλημένης επιχείρησης το χρηματικό ποσό που αντιστοιχεί στο κόστος της συναλλαγής, συν την τυχόν πληρωτέα προμήθεια προς την εκδότρια τράπεζα<sup>41</sup>.

Για την διεκπεραίωση των συναλλαγών συνήθως ζητείται από τον κάτοχο της χρεωστικής κάρτας να πληκτρολογήσει τον μυστικό κωδικό του (PIN), και στην συνέχεια καλείται να υπογράψει την εκτύπωση που βγαίνει από το μηχάνημα (P.O.S.). Βάσει των κανόνων ασφαλείας ο υπάλληλος της επιχείρησης οφείλει να συγκρίνει την υπογραφή του κατόχου της χρεωστικής κάρτας, με την υπογραφή που υπάρχει σε

---

<sup>39</sup> ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 2016

<sup>40</sup> ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ 2016

<sup>41</sup> Γεωργιάδης 2001 σελ. 312

κάποιο επίσημο έγγραφο (π.χ. στην ταυτότητα). Να σημειωθεί ότι η χρεωστική κάρτα μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως κάρτα αυτόματων συναλλαγών (κάρτα ΑΤΜ).

Κάρτα αυτόματων συναλλαγών είναι το τραπεζικό δελτίο που επιτρέπει στον κάτοχο του, ο οποίος διαθέτει λογαριασμό καταθέσεων στην εκδότρια τράπεζα, να διενεργεί μέσω αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (ΑΤΜ) της εκδότριας τράπεζας αναλήψεις ή καταθέσεις ή μεταφορές κεφαλαίων από και προς τον λογαριασμό του<sup>42</sup>.

Επιπρόσθετα, ο κάτοχος της κάρτας έχει την δυνατότητα να ενημερωθεί για το υπόλοιπο των λογαριασμών που διαθέτει στην εκδότρια τράπεζα, και για τις κινήσεις του τραπεζικού του λογαριασμού. Επίσης, μπορεί να προβεί στην εξόφληση οφειλών καρτών εκδόσεων της ίδιας τράπεζας, λογαριασμών κινητής και σταθερής τηλεφωνίας ή ηλεκτρικού ρεύματος, εφόσον αυτές οι εταιρείες είναι συμβεβλημένες με την εκδότρια τράπεζα, επιπλέον έχει την δυνατότητα να πληρώσει τις δόσεις προσωπικών, στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων της ίδιας τράπεζας<sup>43</sup>.

### **2.3.2.1 Έξυπνες χρεωστικές κάρτες**

Υπάρχουν και οι έξυπνες χρεωστικές κάρτες, οι οποίες έχουν ενσωματώσει την τεχνολογία chip για μεγαλύτερη διασφάλιση των συναλλαγών. Ο κάτοχος της έξυπνης χρεωστικής κάρτας έχει την δυνατότητα να κάνει αγορές με απευθείας χρέωση του λογαριασμού του, χωρίς να απαιτείται η πληρωμή συνδρομής και τόκων, ενώ ταυτόχρονα έχει εύκολη πρόσβαση στους λογαριασμούς του. Ο κάτοχος της κάρτας μπορεί να προβαίνει σε αγορές τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό σε καταστήματα που έχουν το σήμα VISA.

Η ALPHA BANK προσφέρει τις εξής έξυπνες χρεωστικές κάρτες: Enter Bonus American Express, Alpha Bank Enter Visa contactless, και Alpha Bank Enter MasterCard contactless<sup>44</sup>.

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ προσφέρει τις εξής έξυπνες χρεωστικές κάρτες: AB Plus Mastercard Debit, Πειραιώς Mastercard Debit, Πειραιώς Visa Debit, και Πειραιώς Personal Banking Debit<sup>45</sup>.

---

<sup>42</sup> Ρόκας 2002 σελ. σελ.68, Ψυχομάνης 2001 σελ. 70

<sup>43</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 11

<sup>44</sup> ALPHA BANK 2016

Η Εθνική Τράπεζα προσφέρει τις εξής έξυπνες χρεωστικές κάρτες: Debit MasterCard, και ΕΘΝΟCASH PLUS<sup>46</sup>.

## 2.4 Χρήση πλαστικού χρήματος

Η πιστωτική κάρτα χρησιμοποιείται ευρέως στον πραγματικό κόσμο, αλλά και στο διαδίκτυο. Στη Ελλάδα η πιστωτικές κάρτες φέρουν μια μαγνητική ταινία, ενώ στην Γαλλία και στην Γερμανία οι πιστωτικές κάρτες πέρα από αυτή την μαγνητική ταινία, είναι εφοδιασμένες με ένα μικροϋπολογιστή (ένα τσιπ), που είναι ένα ολοκληρωμένο κύκλωμα στο οποίο περιέχονται οι επαφές εισόδου και εξόδου και μπορεί επίσης να περιέχει μνήμη ή μικροεπεξεργαστή. Μέσω του συγκεκριμένου ολοκληρωμένου κυκλώματος παρέχεται ιεραρχημένη πρόσβαση, και έτσι είναι δύσκολη η πρόσβαση στα στοιχεία της κάρτας και η παραποίηση τους, επιπλέον υπολογίζει κρυπτογραφικές συναρτήσεις και αντιλαμβάνεται εγκαίρως τυχόν προσπάθειες πρόσβασης οι οποίες δεν είναι έγκυρες<sup>47</sup>.

Το ότι στις Ευρωπαϊκές χώρες η χρήση του πλαστικού και του ηλεκτρονικού χρήματος είναι ευρέως διαδεδομένη, ενώ στην Ελλάδα δεν ισχύει το ίδιο, έχει να κάνει με την νοοτροπία των ανθρώπων. Για παράδειγμα στην Γαλλία και στην Γερμανία η χρήση της έξυπνης πιστωτικής κάρτας είναι ένα από τα κυριότερα μέσα πληρωμών στον φυσικό κόσμο, όμως στις εν λόγω χώρες σαφώς και υπάρχει η κατάλληλη υποδομή, δεδομένου ότι σχεδόν σε όλους τους χώρους στους οποίους πραγματοποιούνται πληρωμές υπάρχει μηχάνημα POS, όπου όπως έχει προαναφερθεί ο χρήστης τοποθετεί την κάρτα και στην συνέχεια πληκτρολογεί τον μυστικό κωδικό αριθμό και η πληρωμή γίνεται είτε αυτόματα είτε όπως με την χρεωστική ή την πιστωτική κάρτα, αναλόγως με την σύμβαση που έχει υπογράψει ο κάτοχος της κάρτας.

Όσον αφορά την Ελλάδα εντός του πλαισίου για την πάταξη της φοροδιαφυγής, τον τελευταίο χρόνο η κυβέρνηση προσπαθεί να παρέχει αυξημένα κίνητρα στους πολίτες, έτσι ώστε να χρησιμοποιούν το πλαστικό χρήμα για τις συναλλαγές τους.

---

<sup>45</sup> ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 2016

<sup>46</sup> ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ 2016

<sup>47</sup> Χαρισιάδου 1987 σελ.175, Βελέντζας 1990 σελ. 209

Συγκεκριμένα η κυβέρνηση σχεδιάζει να εφαρμόσει επιστροφή χρημάτων με τη μορφή μετρητών που θα πιστώνονται στην κάρτα και θα μειώνουν τον λογαριασμό για τον κάτοχο, για όσους χρησιμοποιούν πλαστικό χρήμα σε συναλλαγές άνω των 50 ή 70 ευρώ.

Το μέτρο προγραμματιζόταν να έχει ισχύ από 1<sup>η</sup> Ιουλίου και σε πρώτη φάση θα εφαρμοζόταν πιλοτικά σε 22 νησιά, στα οποία υπολογίζεται ότι θα τοποθετηθούν περί τα 50.000 μηχανήματα αποδοχής καρτών (POS), καλύπτοντας με αυτό τον τρόπο το σύνολο σχεδόν των επιχειρήσεων που λειτουργούν σε αυτά τα νησιά. Η επιστροφή χρημάτων μέσω μείωσης του τελικού λογαριασμού που πληρώνει ο κάτοχος, θα λειτουργήσει σε πρώτη φάση μέσω λοταρίας, στην οποία θα μπαίνουν αυτομάτως όλες οι συναλλαγές που πραγματοποιούν οι κάτοχοι των καρτών, είτε πρόκειται για πιστωτική είτε για χρεωστική κάρτα. Πρόκειται δηλαδή για διαδικασία που θα γίνεται αυτόματα μέσω της τράπεζας, χωρίς ο καταναλωτής να κάνει κάποια ενέργεια<sup>48</sup>.

Ακόμα ένας παράγοντας που ευνοεί τις πληρωμές με ηλεκτρονικά μέσα στο διαδίκτυο, είναι ότι στην Γαλλία και στην Γερμανία η χρήση του διαδικτύου είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη, επίσης διαδεδομένο είναι το ηλεκτρονικό εμπόριο, όπου οι πληρωμές εκτελούνται με την χρήση καρτών, συνήθως πιστωτικών και χρεωστικών. Να σημειωθεί ότι οι ηλικιακά νεώτερες ομάδες δείχνουν ιδιαίτερη προτίμηση στις προπληρωμένες κάρτες, με την χρήση των οποίων σε περίπτωση απάτης ή παράνομης χρήσης από τρίτο άτομο, ο κάτοχος της κάρτας θα χάσει αποκλειστικά και μόνο το χρηματικό ποσό που έχει αποθηκεύσει στην συγκεκριμένη κάρτα. Επίσης χρησιμοποιούν χρεωστικές κάρτες συνδεδεμένες με έναν τραπεζικό λογαριασμό, στον οποίο κάθε φορά καταθέτουν ένα μικρό χρηματικό ποσό, που ισοδυναμεί με την αξία του πράγματος που θέλει να αγοράσει ο κάτοχος της κάρτας.

Στην Ελλάδα μέχρι πρότινος η κάρτα χρησιμοποιούταν ως μέσο πίστωσης, με την ίδια δηλαδή νοοτροπία που χρησιμοποιούνται τα καταναλωτικά δάνεια, τα εορτοδάνεια και τα διακοποδάνεια. Να σημειωθεί ότι ο έλληνας χρήστης πιστωτικής κάρτας πληρώνει πολύ μεγαλύτερο επιτόκιο για την πίστωση μέσω της πιστωτικής

---

<sup>48</sup> TaxHeaven, 11/05/2015

του κάρτας από ότι για πίστωση από δάνειο, επίσης τα επιτόκια για πιστωτικές κάρτες στην Ελλάδα είναι υψηλότερα σε σύγκριση με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες<sup>49</sup>.

Να σημειωθεί ότι λόγω της επιβολής των capital controls στην Ελλάδα οι Έλληνες καταναλωτές αναγκάστηκαν να μάθουν να χρησιμοποιούν τις χρεωστικές κάρτες τους προκειμένου να διεκπεραιώσουν συναλλαγές. Από τα στοιχεία που δημοσιοποίησε η Visa, όσον αφορά τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν με δικές της κάρτες το 2015, η αξία των συναλλαγών με χρεωστικές κάρτες αυξήθηκε κατά 83% φθάνοντας στα 2,2 δισ. ευρώ. Πλέον οι συναλλαγές με χρεωστικές αντιπροσωπεύουν το 46% των συναλλαγών με κάρτες Visa, ποσοστό το οποίο εξακολουθεί μεν να είναι κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όσο, όμως είναι πολύ υψηλότερο από το 31% που ήταν το 2014. Επιπλέον, αυξήθηκε κατά 85% στα 37 εκατ. ο αριθμός των συναλλαγών με χρεωστικές κάρτες Visa που πραγματοποιήθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του 2015.<sup>50</sup>

Συνολικά, οι συναλλαγές με κάρτες Visa παρουσίασαν αύξηση 25% το 2015, φθάνοντας στα 4,7 δισ. ευρώ με τα capital controls να παίζουν σημαντικό ρόλο, δεδομένου ότι μόνο για το β' εξάμηνο το ποσοστό της αύξησης «εκτοξεύτηκε» στο 80%. Βασική αιτία ήταν οι χρεωστικές, στις οποίες το ποσοστό της αύξησης κατά το β' εξάμηνο ήταν στο +265% όσον αφορά την αξία των συναλλαγών και +300% όσον αφορά στον αριθμό των συναλλαγών.

Σημαντικό στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι οι Έλληνες χρησιμοποιούν τις κάρτες τους και για μικρότερης αξίας συναλλαγές, κάτι που φαίνεται από το γεγονός ότι η αύξηση στον συνολικό αριθμό συναλλαγών με κάρτες Visa για το 2015 ήταν στο +32% στα 76 εκατ., ποσοστό υψηλότερο από εκείνο της αύξησης στην αξία των συναλλαγών.

## **2.5 Η Οδηγία 2007/64/EK**

Με τον Νομό 3862/2010 μεταφέρθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2007/64/EK σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά (ευρέως γνωστή και ως PSD- Payment Service Directive). Βασικός στόχος της Οδηγίας αποτελεί

---

<sup>49</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 5

<sup>50</sup> Μαλλάς, 19/02/2016

η δημιουργία ενός σύγχρονου και συνεκτικού κοινοτικού νομικού πλαισίου για μια ενιαία αγορά πληρωμών, καταργώντας τις διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται στις εθνικές νομοθεσίες πληρωμών τόσο εντός του πλαισίου του ενιαίου χώρου πληρωμών (γνωστού ως SEPA- Single Euro Payments Area), όσο και εκτός αυτού, έτσι ώστε να υπάρξει ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου, των επιλογών και της προστασίας του καταναλωτή, καθώς και η ασφάλεια και η αποδοτικότητα των πληρωμών<sup>51</sup>.

Η εν λόγω Οδηγία επέφερε σημαντική πρόοδο αναφορικά με την συνολική ενοποίηση της αγοράς πληρωμών μικρών ποσών. Πρόκειται για μια πολύ δυναμική αγορά, που ιδίως τα τελευταία χρόνια έχει βιώσει σημαντικές καινοτομίες. Οι σημαντικοί τομείς αυτής της αγοράς, ιδίως οι πληρωμές με κάρτα και τα νέα μέσα πληρωμών, όπως είναι οι πληρωμές μέσω διαδικτύου και μέσω κινητών συσκευών, είναι συχνά διασπασμένοι ανάλογα με τα εθνικά σύνορα και δεν εμπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας, καθιστώντας με αυτό τον τρόπο δύσκολο για τις καινοτόμες και εύκολες στην χρήση ψηφιακές υπηρεσίες πληρωμών να αναπτυχθούν αποδοτικά και να παρέχουν σε πελάτες, άνετες και ασφαλείς μεθόδους πληρωμής<sup>52</sup>.

Όπως υποστηρίζει ο Περεντές <sup>53</sup> , η εναρμόνιση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών στην Οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών συνέβαλε στην διευκόλυνση της παροχής ομοιόμορφων υπηρεσιών πληρωμών σε όλη την Ε.Ε., κα για πολλούς παρόχους υπηρεσιών πληρωμών, στην μείωση του κόστους νομικής συμμόρφωσης και παραγωγής. Επιπλέον, από την πλευρά των καταναλωτών η Οδηγία τους έδωσε περιθώριο ελιγμών, καθώς και την δυνατότητα άσκησης διακριτικής ευχέρειας αναφορικά με την υλοποίηση<sup>54</sup>.

---

<sup>51</sup> Γκόρτσος 2008 σελ.45

<sup>52</sup> Περεντές 2015 σελ. 698

<sup>53</sup> 2015 σελ 698

<sup>54</sup> Περεντές 2015 σελ. 698



## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

### ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΡΤΩΝ

#### 3.1 Σύμβαση χρεωστικής κάρτας

Η κάθε τράπεζα μετά από αίτημα του πελάτη του χορηγεί χρεωστική κάρτα συναλλαγών. Παρακάτω παρουσιάζονται ορισμένοι από τους βασικότερους όρους και προϋποθέσεις (Σύμβαση Χρεωστικής Κάρτας)<sup>55</sup>:

Η Κάρτα χορηγείται στον Κάτοχο προκειμένου να πραγματοποιεί συναλλαγές<sup>56</sup>:

1. στην Ελλάδα, στο δίκτυο μηχανημάτων αυτόματης συναλλαγής (ΑΤΜ) της Τράπεζας και στα μηχανήματα αυτόματης συναλλαγής (ΑΤΜ) των τραπεζών που συμμετέχουν στο διατραπεζικό δίκτυο ΔΙΑΣ και/ή οποιουδήποτε άλλου παρόχου δικτύου ΑΤΜ που φέρει το σήμα της Κάρτας καθώς και, στο εξωτερικό, σε μηχανήματα αυτόματης συναλλαγής (ΑΤΜ) με το σήμα της Κάρτας (MasterCard ή οποιοδήποτε άλλο σήμα εταιρείας/οργανισμού με την οποία η Τράπεζα συμβάλλεται και αναγράφεται στο εμπροσθεν μέρος της Κάρτας),
2. στην Ελλάδα και το εξωτερικό σε καταστήματα/επιχειρήσεις που φέρουν το σήμα της Κάρτας και διαθέτουν συσκευές ηλεκτρονικών πληρωμών ΕFT/POS,
3. εξ' αποστάσεως (συναλλαγές μέσω διαδικτύου ή τηλεφωνικώς ή μετά από ταχυδρομική παραγγελία).

Η Χρεωστική Κάρτα αποστέλλεται απενεργοποιημένη, με απλή επιστολή, στη διεύθυνση που έχει δηλώσει ο Κάτοχος ή εναλλακτικά ο Κάτοχος έχει την δυνατότητα να την παραλάβει από Κατάστημα της Τράπεζας. Στην συνέχεια και προκειμένου ο Κάτοχος να μπορεί να προβεί σε συναλλαγές με την χρήση της κάρτας, οφείλει να την ενεργοποιήσει. Η ενεργοποίηση μπορεί να γίνει είτε τηλεφωνικώς στο τηλεφωνικό κέντρο της Τράπεζας είτε στο Κατάστημα της Τράπεζας, σύμφωνα με τις εκάστοτε οδηγίες της Τράπεζας. Επίσης ο κάτοχος οφείλει να βάλει την υπογραφή του στο πίσω μέρος της Κάρτας. Ο Κάτοχος είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για την γνησιότητα της υπογραφής του.

<sup>55</sup> Επενδυτική Τράπεζα της Ελλάδος, 24/05/2016, σελ. 20-37

<sup>56</sup> Επενδυτική Τράπεζα της Ελλάδος, 24/05/2016, σελ. 20-22

Επίσης η Τράπεζα χορηγεί, στον Κάτοχο της Χρεωστικής Κάρτας τον Προσωπικό Αριθμό Αναγνώρισης (PIN), ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο σε συνδυασμό με την συγκεκριμένη Κάρτα για την πραγματοποίηση των συναλλαγών και υποκαθιστά πλήρως την υπογραφή του. Ο PIN αποστέλλεται στον Κάτοχο σε ειδικό φάκελο, με απλό ταχυδρομείο, στη διεύθυνση που ο Κάτοχος δηλώνει στην Αίτησή του.

Ο PIN είναι αυστηρά προσωπικός και δημιουργείται από την Τράπεζα κάτω από αυστηρές συνθήκες ασφαλείας, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατόν να αναπαραχθεί. Αμέσως, με την παραλαβή του, ο Κάτοχος οφείλει να απομνημονεύσει τον αριθμό, να μην τον αναγράψει πουθενά σε ευχερώς αναγνωρίσιμη μορφή ή με τρόπο που μπορεί να γίνει γνωστός σε τρίτο πρόσωπο, και να καταστρέψει το σχετικό έγγραφο της Τράπεζας. Σε κάθε περίπτωση ο Κάτοχος θα πρέπει να μεριμνά ώστε να αποτρέψει την αποκάλυψη του PIN του σε οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο και ειδικά να μην γνωστοποιήσει τον αριθμό του σε τρίτους (συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού της Τράπεζας), να μην φυλάσσει τον αριθμό σε οποιαδήποτε αναγνώσιμη μορφή (πχ. ούτε ως έχει ούτε κωδικοποιημένο) και να καλύπτει το πληκτρολόγιο του ATM κατά τη χρήση της Κάρτας.

Ο Κάτοχος μπορεί να αλλάξει τον PIN που θα του δοθεί από την Τράπεζα και να τον αντικαταστήσει με οποιονδήποτε άλλο της επιλογής του, σε οποιοδήποτε ATM, ακολουθώντας τις οδηγίες που εμφανίζονται στην οθόνη του. Ο πελάτης μπορεί να αιτηθεί στην Τράπεζα επανέκδοση PIN, με ταυτόχρονη ακύρωση του παλιού.

Η Κάρτα ισχύει από την ημερομηνία ενεργοποίησής της μέχρι την ημερομηνία που αναγράφεται στην εμπρόσθια όψη της και/ή μέχρι την ακύρωσή της λόγω καταγγελίας και/ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο αναφέρεται στην παρούσα.

### **3.1.1 Χρήση και φύλαξη της χρεωστικής κάρτας**

Στην Κάρτα αποτυπώνονται το όνομα του Κατόχου, ο αριθμός της Κάρτας και η ημερομηνία λήξης της. Η Κάρτα ανήκει στην κυριότητα της Τράπεζας και μόνο ο Κάτοχος μπορεί να τη χρησιμοποιεί, πάντα σύμφωνα με τους όρους της παρούσας. Σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται η μεταβίβαση και/ή με οποιονδήποτε τρόπο

εκχώρηση του δικαιώματος κατοχής και χρήσης της Κάρτας σε τρίτους. . Εκτός αν διαφορετικά προβλέπεται στην Σύμβαση της Χρεωστικής Κάρτας, η ευθύνη για όλες τις συναλλαγές που διενεργούνται με τη χρήση της Κάρτας βαρύνει αποκλειστικά τον Κάτοχο. Ο Κάτοχος είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για την ασφάλεια και φύλαξη της Κάρτας καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της<sup>57</sup>.

Η χρήση της Κάρτας προϋποθέτει τη σύνδεσή της με ένα ή, το μέγιστο, δύο Καταθετικούς Λογαριασμούς Πρώτης Ζήτησης που τηρούνται στην Τράπεζα στο όνομα του Κατόχου ως δικαιούχου ή συνδικαιούχου. Ο Κάτοχος θα πρέπει να δηλώνει στην Αίτηση τον αριθμό του/των λογαριασμού/ών του στην Τράπεζα και να ορίζει έναν από αυτούς ως «Βασικό Λογαριασμό». Η Κάρτα μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο αν οι ως άνω λογαριασμοί έχουν (ο καθένας) επαρκές διαθέσιμο υπόλοιπο για την κάλυψη του ποσού των συναλλαγών και τυχόν προβλεπόμενων εξόδων/χρεώσεων και σε κάθε περίπτωση για ποσά που δεν υπερβαίνουν το συνολικό Ημερήσιο Όριο Συναλλαγών κατά τη διάρκεια του εικοσιτετραώρου, αθροιστικά για όλους τους λογαριασμούς που συνδέονται με την Κάρτα, όπως αναγράφεται στην Αίτηση.

Ο Κάτοχος δύναται να αιτηθεί οποτεδήποτε προς την Τράπεζα να μεταβάλει το Ημερήσιο Όριο Συναλλαγών της Κάρτας του. Υπέρβαση υπολοίπου στους λογαριασμούς του Κατόχου δεν επιτρέπεται. Σε περίπτωση, όμως, που για οποιοδήποτε λόγο προκύψει ανάληψη ποσού από τους ως άνω λογαριασμούς, το οποίο υπερβαίνει το επαρκές διαθέσιμο υπόλοιπό τους, θα χρεώνεται τόκος στο υπερβάλλον ποσό, υπολογιζόμενος με βάση το εκάστοτε ισχύον χρεωστικό επιτόκιο βάσει του Τιμολογίου της Τράπεζας.

Ο Κάτοχος μπορεί να πραγματοποιεί αναλήψεις μετρητών από το δίκτυο ATM της Τράπεζας, μέσα στα καθοριζόμενα όρια που τίθενται από την Τράπεζα. Η ανάληψη γίνεται με τον συνδυασμό της Κάρτας και του PIN του Κατόχου. Ο Κάτοχος έχει την δυνατότητα να πραγματοποιεί αναλήψεις μετρητών και από ATM άλλων Τραπεζών που συνεργάζονται με το διατραπεζικό δίκτυο ΔΙΑΣ και/ή οποιοδήποτε άλλου παρόχου δικτύου ATM που φέρει το σήμα της Κάρτας. Αναλήψεις μετρητών μπορούν να γίνουν μόνο σε ακέραια πολλαπλάσια του ευρώ.

---

<sup>57</sup> Επενδυτική Τράπεζα της Ελλάδος, 24/05/2016, σελ. 23

Η ανάληψη από το δίκτυο ATM της Τράπεζας δεν επιβαρύνεται με έξοδα. Η ανάληψη από ATM Τραπεζών του διατραπεζικού δικτύου ΔΙΑΣ μπορεί να επιβαρύνεται με έξοδα σύμφωνα με το Τιμολόγιο Τραπεζικών Εργασιών της Τράπεζας, το οποίο είναι αναρτημένο στο Κατάστημά της και στην ιστοσελίδα της. Τα στοιχεία κάθε συναλλαγής με την Κάρτα στα ATM της Τράπεζας καταγράφονται και αποτυπώνονται στην σχετική απόδειξη η οποία έχει πλήρη αποδεικτική ισχύ αναφορικά με την εκάστοτε συναλλαγή, επιτρεπόμενης ανταπόδειξης.

Ο Κάτοχος μπορεί να πραγματοποιεί αναλήψεις και στο εξωτερικό μέσω των ATM. Στην περίπτωση συναλλαγής σε νόμισμα διαφορετικό από το ευρώ, η μετατροπή του νομίσματος για την χρέωση του λογαριασμού πραγματοποιείται με βάση την τιμή που καθορίζει ο Διεθνής Οργανισμός κατά την ημέρα και ώρα επεξεργασίας και εκκαθάρισης της συναλλαγής.

Ο Κάτοχος μπορεί να πραγματοποιεί καταθέσεις μετρητών στα ATM που είναι εγκατεστημένα στα Καταστήματα της Τράπεζας, σε οποιονδήποτε συνδεδεμένο με την Χρεωστική Κάρτα λογαριασμό. Η κατάθεση γίνεται σε χαρτονομίσματα, σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνονται στην οθόνη του ATM, με τη χρήση ή μη φακέλου. Σε περίπτωση κατάθεσης μετρητών χωρίς φάκελο (σε ειδικά ATM με την σχετική ένδειξη) η καταμέτρηση γίνεται αυτόματα, αυθημερόν. Σε περίπτωση κατάθεσης μετρητών με φάκελο η καταμέτρηση γίνεται από τα αρμόδια άτομα της Τράπεζας είτε αυθημερόν, εάν η κατάθεση έγινε σε εργάσιμη ημέρα και ώρα, είτε το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα, η οποία λογίζεται και ως ημέρα κατάθεσης των χρημάτων.

Η Χρεωστική Κάρτα μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε συνδυασμό με τον PIN και για άλλες τραπεζικές εργασίες στα ATM της Τράπεζας (ή και άλλων τραπεζών), σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται από την Τράπεζα και εμφανίζονται στις οθόνες των ATM (πχ. ερώτηση υπολοίπου, μεταφορά ποσών μεταξύ συνδεδεμένων λογαριασμών, διενέργεια πληρωμών προς την Τράπεζα ή τρίτους, πχ. πάγιες εντολές κλπ). Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να εισάγει τη δυνατότητα χρήσης της Χρεωστικής Κάρτας και για άλλες υπηρεσίες, όπως e-banking και phone banking και/ή να εισάγει τη δυνατότητα χρήσης και άλλων δικτύων τραπεζικών συναλλαγών, όπως δίκτυα Μηχανημάτων Αυτόματης Πληρωμής.

Ο Κάτοχος μπορεί να πραγματοποιεί συναλλαγές με την Χρεωστική Κάρτα μέσω των συσκευών EFT/POS στα φυσικά σημεία πώλησης που έχουν αναρτημένο το σήμα της Χρεωστικής Κάρτας και τη δέχονται ως μέσο πληρωμής, είτε στην Ελλάδα, είτε στο εξωτερικό. Η συναλλαγή πραγματοποιείται με την πληκτρολόγηση του PIN στις EFT/POS ή την υπογραφή της απόδειξης που εκδίδεται από το μηχάνημα EFT/POS, που ισοδυναμούν με ανέκκλητη εντολή προς την Τράπεζα να καταβάλει για λογαριασμό του Κατόχου το αντίτιμο της συναλλαγής και να χρεώσει τον λογαριασμό του με το αντίστοιχο ποσό καθώς και με κάθε δαπάνη που απορρέει από τη χρήση της Κάρτας. Απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η ύπαρξη επαρκούς διαθέσιμου υπολοίπου στον λογαριασμό, τουλάχιστον ίσου με το ποσό της συναλλαγής.

Παράλληλα ο Κάτοχος μπορεί να χρησιμοποιεί την Χρεωστική Κάρτα ως μέσο πληρωμής για συναλλαγές εξ' αποστάσεως, όπου δέχονται τη συγκεκριμένη Κάρτα ως μέσο πληρωμής, προβαίνοντας σε ηλεκτρονική, τηλεφωνική ή ταχυδρομική παραγγελία, στην Ελλάδα, στο εξωτερικό και/ή μέσω διαδικτύου<sup>58</sup>.

### **3.1.2 Κλοπή ή απώλεια χρεωστικής κάρτας**

Σε περίπτωση απώλειας, κλοπής, καταστροφής, μη εξουσιοδοτημένης χρήσης, κινδύνου μη εξουσιοδοτημένης χρήσης, μη έγκαιρης παραλαβής της Κάρτας και/ή σε περίπτωση που αποκαλυφθεί ο PIN ή υπάρχουν υποψίες ότι έχει αποκαλυφθεί ή με οποιοδήποτε τρόπο έχει γνωστοποιηθεί ο PIN σε τρίτους, ο Κάτοχος οφείλει να ενημερώνει αμέσως την Τράπεζα, είτε προφορικώς στα τηλέφωνα που θα του έχουν γνωστοποιηθεί από την Τράπεζα ή εγγράφως.

Ο Κάτοχος δεν θα έχει καμία οικονομική επιβάρυνση σε περίπτωση κλοπής, απώλειας, μη εξουσιοδοτημένης χρήσης της Κάρτας και/ή του PIN του μετά την γνωστοποίηση προς την Τράπεζα, εκτός αν ενήργησε με δόλο. Μέχρι τη γνωστοποίηση, ο Κάτοχος ευθύνεται για ζημιά από συναλλαγές πληρωμών που έλαβαν χώρα χωρίς την έγκριση του Κατόχου, από την χρήση απολεσθείσας ή κλαπείσας Κάρτας, ή για ζημιά από συναλλαγές πληρωμών που έλαβαν χώρα από τη

---

<sup>58</sup> Επενδυτική Τράπεζα της Ελλάδος, 24/05/2016, σελ. 26-34

χρήση της Κάρτας από μη δικαιούχο μέχρι του ποσού που εκάστοτε καθορίζεται από το νόμο.

Ο Κάτοχος βαρύνεται για τη ζημία από συναλλαγές που έλαβαν χώρα χωρίς την έγκρισή του, εφόσον η ζημία προέρχεται από παραβίαση από τον Κάτοχο μιας ή περισσοτέρων από τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στην Σύμβαση Χρεωστικής Κάρτας, σχετικά με τη φύλαξη της Κάρτας και του PIN και την ειδοποίηση της Τράπεζας, από δόλο ή βαριά αμέλεια. Παράλληλα, ο Κάτοχος βαρύνεται, χωρίς περιορισμό, για τη ζημία που πραγματοποιήθηκε από δόλια ενέργεια. Στις ως άνω περιπτώσεις η ζημία θα πρέπει να έχει επέλθει πριν τη σχετική ειδοποίηση της Τράπεζας από τον Κάτοχο.

Εάν μια Χρεωστική Κάρτα έχει δηλωθεί ως απολεσθείσα ή κλαπείσα ή εφόσον υπάρχει κίνδυνος μη εξουσιοδοτημένης χρήσης της, η Τράπεζα προβαίνει άμεσα στην ακύρωσή της και δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ξανά στις συναλλαγές. Σε περίπτωση απώλειας ή κλοπής ή διαρροής του PIN η Τράπεζα δύναται, κατόπιν νέας Αίτησης του Κατόχου, και εφόσον ο τελευταίος έχει τηρήσει όλες τις υποχρεώσεις του, να εκδώσει νέα Κάρτα και/ή να δώσει νέο PIN<sup>59</sup>.

### **3.2 Σύμβαση πιστωτικής κάρτας**

#### **3.2.1 Η σύμβαση της πιστωτικής κάρτας ως μορφή πίστωσης**

Μια από τις μορφές των πιστώσεων είναι και η σύμβαση πιστωτικής κάρτας. Για την οικονομική επιστήμη πίστωση είναι η άμεση ή η έμμεση χρηματοδότηση ενός προσώπου, του πιστολήπτη που ως σκοπό έχει την αύξηση της αγοραστικής του δύναμης<sup>60</sup>. Κατά την άμεση πίστωση υπάρχει καταβολή χρηματικού ποσού, ενώ στην έμμεση πίστωση υπάρχει μόνο η ανάληψη ευθύνης εκ μέρους του πιστοδότη<sup>61</sup>.

Όπως προκύπτει λοιπόν υπάρχουν δύο μορφές πίστωσης, η άμεση και η έμμεση. Άμεση μορφή πίστωσης είναι το δάνειο, η σύμβαση ανοίγματος πίστωσης, η ενέγγυα πίστωση, ο αλληλόχρεος λογαριασμός, η προεξόφληση πιστωτικών τίτλων,

---

<sup>59</sup> Επενδυτική Τράπεζα της Ελλάδος, 24/05/2016, σελ. 23-25

<sup>60</sup> Γεωργιάδης, 2001, σελ. 661

<sup>61</sup> Ψυχομάνης, 2001, σελ. 59

και η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων. Έμμεση μορφή πίστωσης είναι η σύμβαση πιστωτικής κάρτας, η πίστωση του τιμήματος, η προκαταβολή.

Η βασική διαφορά μεταξύ της άμεσης και της έμμεσης πίστωσης είναι ότι στην άμεση πίστωση υπάρχει ενίσχυση της αγοραστικής αξίας του πιστούχου κάτι το οποίο επιτυγχάνεται μέσω καταβολής ορισμένου χρηματικού ποσού. Ενώ στην περίπτωση της έμμεσης πίστωσης, ο πιστούχος δεν παίρνει κάποιο συγκεκριμένο χρηματικό ποσό αλλά όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Καρακώστας<sup>62</sup> «αναβάλλεται ο χρόνος καταβολής του χρηματικού ποσού που οφείλει να καταβάλλει ή ενισχύεται η εικόνα της φερεγγυότητας του στην αγορά».

### **3.2.2 Οι λειτουργίες της πιστωτικής κάρτας**

Η σύμβαση της πιστωτικής κάρτας είναι μια από τις βασικότερες μορφές της οικονομικής διευκόλυνσης που μπορεί να δοθεί σε κάποιον. Η πιστωτική κάρτα έχει τριπλή οικονομική λειτουργία, είναι μέσο πληρωμής, μέσο πίστωσης, και παράλληλα παίζει το ρόλο μιας εγγυητικής λειτουργίας.

Η πιστωτική κάρτα ως μέσο πληρωμής συγκεντρώνει τις ιδιότητες του μέσου ανταλλαγής, του μέτρου αξίας και του φορέα αξίας. Η κάθε συμβεβλημένη με την τράπεζα επιχείρηση υποχρεούται να δέχεται πληρωμή με την χρήση πιστωτικής κάρτας, εφόσον ο κάτοχος της δείξει την πιστωτική του κάρτα και στην συνέχεια υπογράψει το χαρτί της εκτύπωσης.

Η πιστωτική κάρτα αποτελεί ένα μέσο πίστωσης, λόγω του ότι μεταξύ της ημέρας αγοράς των αγαθών ή της χρήσης των υπηρεσιών και της πληρωμής μέσω της πιστωτικής κάρτας μεσολαβεί ένα χρονικό διάστημα. Δίδεται η δυνατότητα εξοφλήσεως του χρέους σε δόσεις. Αυτού του είδους η πίστωση εντάσσεται στην κατηγορία της έμμεσης πίστωσης.

Η πιστωτική κάρτα έχει και εγγυητική λειτουργία η οποία συνίσταται στην εγγύηση που παρέχει ο εκδότης της κάρτας προς την συμβεβλημένη επιχείρηση ότι πρόκειται να προβεί σε πληρωμή των χρεωστικών αποδείξεων του κατόχου της κάρτας, η υποχρέωση αυτή του εκδότη απορρέει από την σύμβαση που έχει συνάψει

---

<sup>62</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 89

με την συμβεβλημένη επιχείρηση. Επομένως ο εκδότης αναλαμβάνει την ευθύνη του κινδύνου μη πληρωμής των χρεών του κατόχου, με αυτό τον τρόπο ενισχύεται η φερεγγυότητα του κατόχου της πιστωτικής κάρτας<sup>63</sup>.

### **3.2.3 Τα πλεονεκτήματα της πιστωτικής κάρτας**

#### **A. Πλεονεκτήματα για τον κάτοχο**

Το βασικό πλεονέκτημα της πιστωτικής κάρτας για τον κάτοχο της, είναι ότι αποδεσμεύεται από την συνεχή μεταφορά μετρητών, έτσι δεν κινδυνεύει να πέσει θύμα κλοπής. Αν η πιστωτική κάρτα κλαπεί τότε ο κάτοχος της μπορεί έγκαιρα να ειδοποιήσει τον εκδότη για να γίνει ακύρωση της κάρτας και στην συνέχεια έκδοση μιας νέας.

Πολλές φορές κατά τις συναλλαγές με μετρητά γίνονται λάθη, με την χρήση της πιστωτικής κάρτας αυτά τα λάθη αποφεύγονται δεδομένου ότι κάθε συναλλαγή πραγματοποιείτε ηλεκτρονικά με την χρήση ειδικών συσκευών και ειδικών λογισμικών. Κάθε επαγγελματίας που χρησιμοποιεί πιστωτικές κάρτας για των διαφόρων ειδών συναλλαγές, έχει την δυνατότητα να χρησιμοποιήσει τα αντίγραφα των εκτυπωμάτων ως αποδεικτικά δαπανών για την εφορία<sup>64</sup>.

Πέρα όμως από τις πληρωμές που μπορεί να κάνει ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας, έχει την εναλλακτική να προβεί ανά πάσα ώρα σε ανάληψη μετρητών από τα μηχανήματα ΑΤΜ που βρίσκονται στα κατά τόπους υποκαταστήματα της τράπεζας του ή και σε υποκαταστήματα άλλων τραπεζών. Επομένως ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας μπορεί να έχει στην διάθεση του όποτε χρειαστεί μετρητά. Επιπρόσθετα, έχει την δυνατότητα να δανειστεί από την τράπεζα ένα χρηματικό ποσό ίσο με το πιστωτικό του όριο.

Ακόμα ένα σημαντικό πλεονέκτημα της πιστωτικής κάρτας για τον κάτοχο της, είναι ο μεγάλος αριθμός συμβεβλημένων επιχειρήσεων. Οι έξυπνες πιστωτικές κάρτες προσφέρουν προγράμματα επιβράβευσης, που σημαίνει ότι όταν ο κάτοχος τους προβεί σε αγορά αγαθών ή στην απόλαυση υπηρεσιών στις συμβεβλημένες

---

<sup>63</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 91-93

<sup>64</sup> Σινανιώτη-Μαρούδα & Φαρσαρώτας, 2005, σελ.195



επιχειρήσεις, τότε είτε του παρέχεται αυτόματα κάποια επιπλέον έκπτωση, είτε αποκτάει πόντους τους οποίους μπορεί να εξαργυρώσει σε δωροεπιταγές σε μια από τις συμβεβλημένες επιχειρήσεις<sup>65</sup>.

#### B. Πλεονεκτήματα για τον εκδότη

Από την πλευρά του εκδότη το σημαντικότερο πλεονέκτημα της πιστωτικής κάρτας είναι το οικονομικό όφελος που έχει από αυτή, δεδομένου ότι το πιστωτικό ίδρυμα αποκομίζει πολύ σημαντικό κέρδος από την χρήση των πιστωτικών καρτών. Συγκεκριμένα, το πιστωτικό ίδρυμα κερδίζει από το χρηματικό ποσό που πληρώνει ο υποψήφιος κάτοχος της κάρτας για τα δικαιώματα εγγραφής στο σύστημα, καθώς επίσης από την ετήσια συνδρομή της κάρτας. Όμως το σημαντικότερο όφελος του πιστωτικού ιδρύματος προέρχεται από τις προμήθειες που παρακρατεί από τις συμβεβλημένες επιχειρήσεις για τις συναλλαγές που πραγματοποιεί ο κάτοχος της κάρτας σε αυτές. Να σημειωθεί ότι το πιστωτικό ίδρυμα έχει όφελος ακόμα και στην περίπτωση εκμίσθωσης του μηχανήματος (POS) που χρησιμοποιούν οι συμβεβλημένες επιχειρήσεις για τις συναλλαγές με πιστωτικές κάρτες<sup>66</sup>.

Δεδομένης της οικονομικής ύφεσης, πολλοί καταναλωτές δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να προβούν σε αγορές αγαθών ή στην απόλαυση υπηρεσιών, χρησιμοποιώντας μετρητά, επομένως είθισται να χρησιμοποιούν πιστωτικές κάρτες. Επιπλέον με τα νέα μέτρα για την πάταξη της φοροδιαφυγής, πλέον ακόμα και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις υποχρεούνται να χρησιμοποιούν μηχανήματα POS για συναλλαγές με πλαστικό χρήμα. Το πλεονέκτημα για τις συμβεβλημένες επιχειρήσεις είναι ότι εισπράττουν με ελάχιστη καθυστέρηση από τον εκδότη της κάρτας το τίμημα που πίστωσαν στους πελάτες τους για τα αγαθά που αγόρασαν ή για τις υπηρεσίες. Ουσιαστικά, η πιστωτική κάρτα λειτουργεί ως μια μορφή χρηματοδότησης προς τις συμβεβλημένες επιχειρήσεις, τις καθιστά πιο ανταγωνιστικές και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την τόνωση της αγοράς.

---

<sup>65</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 96

<sup>66</sup> Σινανιώτη-Μαρούδα & Φαρσαρώτας, 2005, σελ.198

### 3.2.4 Τα μειονεκτήματα της πιστωτικής κάρτας

Το σημαντικότερο μειονέκτημα της πιστωτικής κάρτας για τον κάτοχο της, είναι το γεγονός ότι δεδομένου ότι λόγω της αύξησης της πιστοληπτικής του ικανότητας, έχει την δυνατότητα να προβαίνει ανά πάσα ώρα και στιγμή την αγορά αγαθών ή στην απόλαυση υπηρεσιών, τα οποία ενδεχομένως να μην τα χρειάζεται, με τον τρόπο αυτό δημιουργεί πλασματικές ανάγκες και κατά συνέπεια οδηγείται στην υπερκατανάλωση.

Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων οι εν λόγω αγορές κυμαίνονται πέρα από τις οικονομικές δυνατότητες του κατόχου της πιστωτικής κάρτας, αυτό έχει ως άμεσο αποτέλεσμα ο κάτοχος να χάνει τον έλεγχο της σωστής και συνειδητής χρήσης της κάρτας. Έτσι συσσωρεύονται χρέη και οφειλές από την χρήση πιστωτικών καρτών τα οποία αδυνατεί να αποπληρώσει εγκαίρως, στην συνέχεια η αποπληρωμή πρέπει να γίνει έχοντας επιβαρυνθεί με το αυξημένο επιτόκιο υπερημερίας, όλο αυτό οδηγεί στην υπερχρέωση του κατόχου της πιστωτικής κάρτας.

Ακόμα ένα μειονέκτημα που προκύπτει κατά την χρήση πιστωτικών καρτών, αλλά και από την χρήση του πλαστικού χρήματος γενικά, είναι η καταχρηστική χρήση των δεδομένων της κάρτας από την συμβεβλημένη επιχείρηση, και ιδίως όταν πρόκειται για αγορές που πραγματοποιούνται μέσω διαδικτύου, δεδομένου ότι υπάρχουν ιστοσελίδες οι οποίες δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα πρωτόκολλα ασφαλείας. Η συμβεβλημένη επιχείρηση έχοντας στην διάθεση της τα στοιχεία της κάρτας που ο ίδιος ο κάτοχος της έχει δώσει, μπορεί είτε να χρεώσει μεγαλύτερο ποσό από το πραγματικό κόστος των αγαθών ή των υπηρεσιών που αγόρασε ο καταναλωτής, είτε να τον χρεώσει για αγαθά ή υπηρεσίες που ουδέποτε έλαβε.

Από την πλευρά του πιστωτικού ιδρύματος, το βασικότερο μειονέκτημα είναι ο κίνδυνος ανάληψης ζημιών από μη φερέγγυους κατόχους ή από την χρήση της κάρτας από μη εξουσιοδοτημένο μη νόμιμο χρήστη της. Ακόμα ένα σημαντικό μειονέκτημα για τον εκδότη της πιστωτικής κάρτας, όπως το αναφέρει ο Καρακώστας<sup>67</sup>, «αποτελεί η καταβολή διαχειριστικών εξόδων, όπως τα έξοδα για το προσωπικό, για την

---

<sup>67</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 102-103

διαφήμιση, για την διατήρηση νομικού τμήματος, το οποίο λειτουργεί τόσο προληπτικά όσο και κατασταλτικά για την δικαστική επιδίωξη των απαιτήσεων από τις πιστωτικές κάρτες».

Όσον αφορά τις συμβεβλημένες επιχειρήσεις το βασικότερο μειονέκτημα από την πληρωμή με την χρήση πιστωτικών καρτών, είναι η προμήθεια που καλούνται να καταβάλουν στον εκδότη. Συγκεκριμένα η συμβεβλημένη επιχείρηση υποχρεούται να δώσει στον εκδότη ένα συμβατικά συμφωνημένο ποσοστό προμήθειας επί του τελικού ποσού της εκάστοτε απόδειξης, η διαδικασία καταβολής αυτών των ποσοστών πραγματοποιείται κατά το στάδιο εκκαθάρισης των συγκεντρωτικών λογαριασμών που αφορούν τις αγορές των κατόχων πιστωτικών καρτών<sup>68</sup>.

Η πλειοψηφία των φόβων που συνδέονται με το πλαστικό χρήμα σχετίζεται με τις πληρωμές μέσω διαδικτύου, όταν ο καταναλωτής καλείται να καταχωρήσει τα στοιχεία της κάρτας του έτσι ώστε να καταφέρει να διεκπεραιώσει την συναλλαγή που επιθυμεί, και κατ' επέκταση να αγοράσει το προϊόν που επιθυμεί.

Το συχνότερο μέσο πληρωμής που χρησιμοποιείται στο ηλεκτρονικό εμπόριο είναι η πιστωτική κάρτα, όμως σε αυτές τις περιπτώσεις λόγω του ότι η σύμβαση πραγματοποιείται εξ αποστάσεως, αλλά και λόγω της φύσης του παγκόσμιου ιστού, δεν είναι δυνατόν να εκπληρωθούν οι υποχρεώσεις των μερών και ιδίως οι υποχρεώσεις της αντισυμβαλλόμενης επιχείρησης για τον έλεγχο γνησιότητας και ισχύος της κάρτας. Σε αυτή την περίπτωση οι κίνδυνοι που απειλούν τα συμφέροντα του κατόχου της κάρτας είναι<sup>69</sup>:

- Η έλλειψη ασφάλειας κατά την πληρωμή, δηλαδή ο κίνδυνος χρησιμοποίησης των δεδομένων της κάρτας του δολίως από τρίτον, ο οποίος υπέκλεψε τα στοιχεία της κάρτας. Αυτό μπορεί να συμβεί ακόμη και από την συμβληθείσα επιχείρηση στην οποία ο ίδιος απέστειλε τα στοιχεία με σκοπό να πραγματοποιηθεί η πληρωμή.
- Η μη εκπλήρωση της παροχής από μέρος της αντισυμβαλλόμενης επιχείρησης ενώ αυτή έχει ήδη προεισπράξει το τίμημα με χρέωση του λογαριασμού της κάρτας του αγοραστή.

---

<sup>68</sup> Σινανιώτη-Μαρούδα & Φαρσαρώτας, 2005, σελ. 198

<sup>69</sup> Αλεξανδρίδου 2008 σελ. 399-403

Όταν πραγματοποιείται μια πληρωμή μέσω διαδικτύου ο αγοραστής- κάτοχος της κάρτας, καλείται να διαβιβάσει ηλεκτρονικά στον προμηθευτή (δηλαδή στην επιχείρηση), τον αριθμό και την ημερομηνία λήξης της κάρτας του, με αυτή την κίνηση τον εξουσιοδοτεί να προβεί σε εντολή πληρωμής προς τον εκδότη στο όνομα και για λογαριασμό του. Σε αυτή την περίπτωση πρώτον ο πελάτης- κάτοχος της κάρτας δίνει εντολή από απόσταση και δεύτερον η κάρτα δεν χρησιμοποιείται αυτούσια. Επομένως, γίνεται κατανοητό ότι υπάρχει ορατός κίνδυνος υποκλοπής των δεδομένων της κάρτας κατά την διαβίβαση τους μέσω του διαδικτύου από τον κάτοχο προς την επιχείρηση<sup>70</sup>.

Σε αυτή την περίπτωση οποιοσδήποτε τρίτος ο οποίος με κάποιο τρόπο θα πληροφορηθεί τον αριθμό και την ημερομηνία λήξης της κάρτας, μπορεί χωρίς να χρειάζεται να την έχει αυτούσια στα χέρια του να πραγματοποιήσει συναλλαγές χρεώνοντας τον κάτοχο της. Έτσι ο λογαριασμός του κατόχου της κάρτας χρεώνεται για συναλλαγές που ποτέ δεν πραγματοποίησε ο ίδιος. Έτσι προκύπτει το ερώτημα σε αυτές τις περιπτώσεις ποιος πρέπει να φέρει τον κίνδυνο, ο κάτοχος της κάρτας, η τράπεζα- εκδότης της κάρτας ή η συμβεβλημένη με τον εκδότη της κάρτας επιχείρηση;

Σύμφωνα με την Αλεξανδρίδου<sup>71</sup>, αν ο εκδότης εξοφλήσει την συμβεβλημένη με αυτόν επιχείρηση, δεν αποκτά αξίωση αποκατάστασης των δαπανών του έναντι του κατόχου, καθώς δεν υπήρξε έγκυρη εντολή πληρωμής από μέρος του κατόχου. Έτσι ο κάτοχος της κάρτας δεν έχει καμία ευθύνη, τον κίνδυνο χρησιμοποίησης κατά δόλιο τρόπο των στοιχείων της κάρτας φέρει κατά κύριο λόγο ο εκδότης της κάρτας.

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα μετακύλισης στον κάτοχο της κάρτας, του κινδύνου χρησιμοποίησης της δολίως από τρίτους, τα όργανα της ΕΕ εξέδωσαν την Σύσταση 97/489/ΕΚ «σχετικά με τις συναλλαγές που γίνονται με μέσα ηλεκτρονικής πληρωμής και ιδίως όσον αφορά στις σχέσεις μεταξύ του εκδότη και του κατόχου», στο ελληνικό δίκαιο η Σύσταση αυτή εκφράζεται από την Υπουργική Απόφαση Ζ1-178/2001, μέσω αυτής εξασφαλίζεται η προστασία των συμφερόντων του κατόχου της κάρτας. Συγκεκριμένα σε περιπτώσεις κλοπής ή απώλειας της κάρτας

---

<sup>70</sup> Αλεξανδρίδου 2008 σελ. 399-403

<sup>71</sup> 2008

και για ζημία από χρησιμοποίηση από τρίτους, η ευθύνη του κατόχου είναι πολύ περιορισμένη. Μέχρι την γνωστοποίηση στον εκδότη της κλοπής ή της απώλειας της κάρτας, ο κάτοχος βαρύνεται με χρηματικό ποσό που δεν μπορεί να υπερβεί τα 150 ευρώ. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση υποκλοπής των δεδομένων της κάρτας του κατόχου μέσω του διαδικτύου<sup>72</sup>.

Πάντα βέβαια υπάρχει το ενδεχόμενο εντός του πλαισίου της σύμβασης από απόσταση μέσω του διαδικτύου, τα δεδομένα της κάρτας να χρησιμοποιηθούν κατά τρόπο καταχρηστικό από τον ίδιο τον προμηθευτή. Ο προμηθευτής μπορεί να συμπληρώσει στο παραστατικό της συναλλαγής, χρηματικό ποσό μεγαλύτερο από αυτό που είχαν συμφωνήσει, ή να πληρωθεί για προϊόντα τα οποία ο κάτοχος της κάρτας δεν παρήγγειλε ποτέ.

Σε αυτή την περίπτωση ο αγοραστής- κάτοχος της κάρτας έχει το δικαίωμα να ζητήσει ακύρωση της πληρωμής και επαναπίστωση του χρηματικού ποσού που καταβλήθηκε στον λογαριασμό του ή την επιστροφή στον ίδιο του ποσού αυτού.

### **3.2.5 νομική φύση της πιστωτικής κάρτας**

Η νομική φύση της πιστωτικής κάρτας συνδέεται με την σύμβαση της πιστωτικής κάρτας καθώς και με την λειτουργία της. Από τον τρόπο λειτουργίας της πιστωτικής κάρτας προκύπτει ότι ο κάτοχος της έχει την δυνατότητα να πραγματοποιεί αγορές ή χρήση υπηρεσιών χωρίς να πληρώνει άμεσα το απαιτούμενο χρηματικό ποσό.

Έτσι προκύπτει το ζήτημα αν η πιστωτική κάρτα είναι έγγραφο, αποδεικτικό συστατικό ή νομιμοποιητικό, νομιμοποιητικό σύμβολο ή αξιόγραφο. Σύμφωνα με τον Καρακώστα<sup>73</sup>, «ανάλογα με τον βαθμό και την στενότητα σύνδεσης ενός εγγράφου με το δικαίωμα, το οποίο αυτό εκφράζει, τα έγγραφα δύνανται να διακριθούν σε αποδεικτικά, συστατικά και νομιμοποιητικά. Τα αποδεικτικά έγγραφα αποτελούν πλήρη απόδειξη του δικαιώματος, αποδεικνύουν δηλαδή προϋφιστάμενο δικαίωμα, το οποίο προϋπάρχει και πριν την ύπαρξη του εγγράφου. Η παράλειψη συντάξεως

---

<sup>72</sup> Αλεξανδρίδου 2008 σελ. 399-403

<sup>73</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 104

του εγγράφου, όταν απαιτείται από το νόμο ή την συμφωνία των μερών έχει μεν αποδεικτικές έννομες συνέπειες, αλλά δεν επηρεάζει την ύπαρξη του δικαιώματος.

Τα συστατικά έγγραφα είναι αναγκαία για την σύσταση του δικαιώματος είτε από τον νόμο είτε κατά την συμφωνία των μερών. Το συστατικό έγγραφο αποτελεί όρο γενέσεως του δικαιώματος, εφόσον όμως το δικαίωμα συσταθεί, για την άσκηση του δεν είναι πλέον απαραίτητη η κατοχή του εγγράφου».

Ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας κάθε φορά που επιθυμεί να προβεί σε αγορά αγαθών ή υπηρεσιών σε μια συμβεβλημένη επιχείρηση, οφείλει να έχει στην κατοχή του και να επιδείξει την εν λόγω κάρτα, για να μπορεί με αυτόν τον τρόπο να ασκήσει το δικαίωμα που αυτή εκπροσωπεί. Το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να ασκηθεί από τρίτο πρόσωπο εκτός από τον νόμιμο κάτοχο της κάρτας, το δικαίωμα αυτό δεν μεταβιβάζεται και απορρέει από την σύμβαση που έχει συνάψει ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας με τον εκδότη (σύμβαση πιστωτικής κάρτας).

Επομένως, η νομική φύση της πιστωτικής κάρτας είναι του νομιμοποιητικού συμβόλου και όχι του νομιμοποιητικού εγγράφου, λόγω του ότι τα νομιμοποιητικά έγγραφα περιλαμβάνουν την πλήρη περιγραφή του δικαιώματος το οποίο παρέχουν.

Επιπρόσθετα, εντός των πλαισίων της νομικής φύσης της πιστωτικής κάρτας ως νομιμοποιητικού συμβόλου, είναι το γεγονός ότι βάσει των όρων της σύμβασης με τον εκδότη, οι συμβεβλημένες επιχειρήσεις δεν πρέπει απλά και μόνο να ζητούν την επίδειξη της πιστωτικής κάρτας αλλά υποχρεούνται να συγκρίνουν την υπογραφή του κατόχου, την οποία βάζει στο εκτύπωμα που προκύπτει από την συναλλαγή, με αυτή που υπάρχει στο πίσω μέρος της πιστωτικής κάρτας, καθώς και με την υπογραφή που υπάρχει στην ταυτότητα ή το διαβατήριό του κατόχου της.

### **3.2.6 Χρήση της πιστωτικής κάρτας από μη εξουσιοδοτημένο πρόσωπο**

Υπάρχουν δύο περιπτώσεις χρήσης της πιστωτικής κάρτας από μη εξουσιοδοτημένο πρόσωπο, η πρώτη είναι η χρήση της κάρτας να γίνει εν γνώσει του νόμιμου κατόχου της κάρτας, ενώ κατά την δεύτερη περίπτωση η χρήση της κάρτας πραγματοποιείται εν αγνοία του. Όμως και στις δύο αυτές περιπτώσεις η χρήση της

κάρτας από τρίτο μη εξουσιοδοτημένο πρόσωπο δεν είναι νόμιμη και κατ' επέκταση δημιουργεί επιπλοκές στις σχέσεις του συμβαλλόμενων μερών.

Μόνο ο νόμιμος κάτοχος της πιστωτικής κάρτας έχει το δικαίωμα χρήσης της, είτε πρόκειται για συναλλαγές οι οποίες πραγματοποιούνται στον φυσικό κόσμο, είτε στο διαδίκτυο. Κατά την περίπτωση χρήσης της κάρτας από κάποιο τρίτο μη εξουσιοδοτημένο πρόσωπο, το σύστημα δεν λειτουργεί σωστά, δεδομένου ότι από στην σύμβαση της πιστωτικής κάρτας που συνάπτεται μεταξύ του κατόχου και του εκδότη, ο κάτοχος δεσμεύεται να μην επιτρέπει σε τρίτο να χρησιμοποιήσει την κάρτα του.

Σαφώς και ο νόμιμος κάτοχος έχει την επιλογή να παραβιάσει αυτό τον όρο της σύμβασης, και αυτό συμβαίνει συνήθως όταν παραχωρεί την πιστωτική του κάρτα σε κάποιο συγγενικό ή φιλικό του πρόσωπο. Μαζί με την κάρτα ο κάτοχος της δίδει και τον προσωπικό κωδικό ασφαλείας της (PIN), και με αυτό τον τρόπο το τρίτο πρόσωπο μπορεί είτε να προβεί στην ανάληψη μετρητών από κάποιο μηχάνημα αυτόματης ανάληψης (ATM), είτε σε αγορές μέσω διαδικτύου. Όμως δεν μπορεί να πραγματοποιήσει αγορές σε κάποια συμβεβλημένη επιχείρηση, λόγω του ότι όπως έχει προαναφερθεί σε αυτή την περίπτωση απαιτείται η υπογραφή του κατόχου της πιστωτικής κάρτας.

Στην περίπτωση που ο νόμιμος κάτοχος της κάρτας εξουσιοδοτήσει κάποιο τρίτο πρόσωπο της εμπιστοσύνης του για την ανάληψη μετρητών ή για να προβεί σε άλλου είδους πληρωμές, τότε η ευθύνη των πληρωμών βαραίνει τον νόμιμο κάτοχο, σαν να τις είχε πραγματοποιήσει ο ίδιος. Σε κάθε σύμβαση έκδοσης πιστωτικής κάρτας υπάρχει ο συμβατικός όρος ο κάτοχος της να μην την παραχωρεί σε τρίτο, σε περίπτωση παραβίασης του, ο κάτοχος ενέχεται για κάθε πληρωμή που πραγματοποίησε το τρίτο πρόσωπο.

Αυτονόητο είναι ότι από την στιγμή που ο ίδιος ο νόμιμος κάτοχος δίδει με δική του πρωτοβουλία την πιστωτική του κάρτα σε κάποιο τρίτο πρόσωπο, δεν μπορεί εκ των υστέρων να αντιτάξει κατά του εκδότη ότι δεν ευθύνεται ο ίδιος, επομένως ο

κάτοχος της κάρτας υποχρεούται να καταβάλει στον εκδότη, το αντίτιμο που αντιστοιχεί στις πληρωμές<sup>74</sup>.

Τα πράγματα είναι πιο περίπλοκα όταν ένα τρίτο μη εξουσιοδοτημένο πρόσωπο χρησιμοποιεί την πιστωτική κάρτα εν αγνοία του νόμιμου κατόχου. Ο τρίτος μπορεί να προβεί είτε σε ανάληψη χρημάτων από κάποιο ATM, είτε σε πληρωμές πλαστογραφώντας την υπογραφή του νόμιμου κατόχου της κάρτας.

Όσον αφορά την ανάληψη μετρητών από ATM από μη εξουσιοδοτημένο πρόσωπο, σε αυτή την περίπτωση ο νόμιμος κάτοχος είτε δεν παρέλαβε την πιστωτική κάρτα και την επιστολή του εκδότη με το PIN, είτε δεν παρέλαβε την πιστωτική κάρτα είτε το PIN, είτε παρέλαβε και τα δύο αλλά τα έχασε ή με κάποιο τρόπο του τα έκλεψαν.

Ο νόμιμος κάτοχος της πιστωτικής κάρτας εφόσον τηρεί τις προϋποθέσεις προστασίας, προστατεύεται μέσω της Υπουργικής Απόφασης Ζ1-178/2001. Σύμφωνα με το άρθρο 3 ο νόμιμος κάτοχος της πιστωτικής κάρτας υποχρεούται να χρησιμοποιεί την κάρτα σύμφωνα με τους όρους που διέπουν την έκδοση και την χρήση της, και να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφαλή φύλαξη της κάρτας και των μέσων (προσωπικού αριθμού αναγνώρισης ταυτότητας ή άλλου κωδικού αριθμού) που επιτρέπουν την χρησιμοποίησή της.

Ο νόμιμος κάτοχος οφείλει να ειδοποιεί χωρίς καθυστέρηση τον εκδότη αμέσως μόλις αντιληφθεί την απώλεια ή την κλοπή της κάρτας ή των μέσων που επιτρέπουν την χρησιμοποίησή της, έτσι ώστε να αποτρέψει τον καταλογισμό στον λογαριασμό του οποιασδήποτε συναλλαγής που έγινε χωρίς την βούληση του και τυχόν σφάλμα ή άλλη ανωμαλία στην τήρηση του λογαριασμού του εκδότη. Ο νόμιμος κάτοχος είναι υποχρεωμένος να μην καταγράφει τον προσωπικό του αριθμό αναγνώρισης ταυτότητας ή άλλο κωδικό αριθμό υπό ευρέως αναγνωρίσιμη μορφή, ιδιαίτερα επί της κάρτας ή άλλου αντικειμένου το οποίο φυλάσσει ή μεταφέρει μαζί με την κάρτα<sup>75</sup>.

Βάσει της παρ. 1 του άρθρου 4 της Υπουργικής Απόφασης Ζ1-178/2001, μέχρι την γνωστοποίηση στον εκδότη, ο κάτοχος ευθύνεται για τις ζημιές που έχει υποστεί συνεπεία της απώλειας ή κλοπής της κάρτας μέχρι ενός ορίου που δεν μπορεί να

---

<sup>74</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 272-273

<sup>75</sup> Σιδηρόπουλος, 2003, σελ. 62



υπερβαίνει τα 150 Ευρώ, εκτός εάν από βαρεία αμέλεια δεν έχει τηρήσει τις διατάξεις του άρθρου 3 της παρούσας ή έχει ενεργήσει με δόλο, οπότε δεν εφαρμόζεται το ανωτέρω όριο. Από τον χρόνο της γνωστοποίησης στον εκδότη (ή στον φορέα που έχει ορίσει ο τελευταίος) κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 εδ. β' της παρούσας ο κάτοχος δεν φέρει πλέον ευθύνη για τις ζημιές από την απώλεια ή την κλοπή της κάρτας, εκτός εάν είχε ενεργήσει με δόλο. Κατά παρέκκλιση από τις παρ. 1 και 2 του παρόντος άρθρου, ο κάτοχος δεν ευθύνεται για τις συναλλαγές για την οποία η αναγνώριση της ταυτότητας περιορίζεται στην χρησιμοποίηση εμπιστευτικού κωδικού αριθμού ή άλλης παρόμοιας απόδειξης ταυτότητας χωρίς να απαιτείται επίδειξη ή ηλεκτρονική αναγνώριση της κάρτας<sup>76</sup>.

Επομένως σύμφωνα με τα παραπάνω αν ο νόμιμος κάτοχος της κάρτας συμμορφωθεί με τις προαναφερθείσες υποχρεώσεις, τότε δεν φέρει καμία ευθύνη για τις συναλλαγές τις οποίες πραγματοποίησε ο μη νόμιμος κάτοχος της κάρτας. Να σημειωθεί ότι οι διατάξεις της Υπουργικής Απόφασης Ζ1-178/2001 είναι διατάξεις αναγκαστικού δικαίου, ως εκ τούτου δεν μπορεί να υπάρξει αντίθετη συμφωνία των μερών. Άρα ο κίνδυνος από την ανάληψη χρηματικού ποσού από μη δικαιούχο βαραίνει τον εκδότη. Ο εκδότης της πιστωτικής κάρτας έχει το δικαίωμα να στραφεί δικαστικά κατά του μη νόμιμου χρήστη της κάρτας, βάσει του άρθρου 914 του Αστικού Κώδικα.

Όμως μεσολαβεί το βασικό πρόβλημα της ανεύρεσης του προσώπου του μη νόμιμου τρίτου. Όμως ο εκδότης (δηλαδή η τράπεζα) έχει το δικαίωμα εγκατάστασης κλειστού κυκλώματος παρακολούθησης πάνω από τα ATM, και σε συνδυασμό με τις αστυνομικές αρχές μπορεί να επιδιώξει την εύρεση του δράστη<sup>77</sup>.

Κατά την περίπτωση στη οποία ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας δεν πληροί τις υποχρεώσεις που προαναφέρθηκαν, τότε είναι υποχρεωμένος να καταβάλει στον εκδότη το αναληφθέν ποσό.

---

<sup>76</sup> Σιδηρόπουλος, 2003, σελ.24 και 62

<sup>77</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 277

### 3.2.7 Η προστασία του καταναλωτή

Σε κάθε είδους τραπεζική σύμβαση η προστασία του καταναλωτή έχει εξέχοντα ρόλο, πόσο μάλλον όταν πρόκειται για σύμβαση πιστωτικής κάρτας. Σε αυτή την περίπτωση η τράπεζα έχει έτοιμα έντυπα στα οποία αναφέρονται οι όροι που σχετίζονται με την πιστωτική κάρτα και το φυσικό πρόσωπο που επιθυμεί να αποκτήσει την πιστωτική κάρτα είναι αναγκασμένο να τους αποδεχθεί. Είναι σαφές ότι κατά την σύναψη σύμβασης πιστωτικής κάρτας, έχει το διαπραγματευτικό πλεονέκτημα από την θέση του ισχυρού.

Έτσι τίθεται το θέμα εάν εκτός της προστασίας μέσω των γενικών διατάξεων του Αστικού Δικαίου, ο αντισυμβαλλόμενος του εκδότη της πιστωτικής κάρτας μπορεί να προστατευτεί υπό το πρίσμα του Νόμου 2251/1994 σχετικά με την προστασία των καταναλωτών.

Στον Νόμο 2251/1994 υιοθετείται η διευρυμένη έννοια του καταναλωτή, δηλαδή ως καταναλωτής γίνονται αποδεκτά και φυσικά και νομικά πρόσωπα υπό την προϋπόθεση ότι είναι ο τελικός αποδέκτης του προϊόντος. Όπως ορίζεται στο άρθρο 1 του Νόμου 2251/1994 «καταναλωτής είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το οποίο προορίζονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που προσφέρονται στην αγορά ή το οποίο κάνει χρήση τέτοιων προϊόντων ή υπηρεσιών, εφόσον αποτελεί τον τελικό αποδέκτη τους, ενώ ως καταναλωτής θεωρείται και κάθε αποδέκτης του διαφημιστικού μηνύματος»<sup>78</sup>.

Εξίσου σημαντική είναι η Οδηγία 2002/65, που ενσωματώθηκε στο άρθρο 4θ του Νόμου 2251/94 για την εμπορία από απόσταση χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Βάσει του άρθρου 4θ «ως καταναλωτής νοείται κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο, στο πλαίσιο συμβάσεων εξ' αποστάσεως, ενεργεί για σκοπούς εκτός του πεδίου της εμπορικής ή επαγγελματικής του δραστηριότητας»<sup>79</sup>.

Προκειμένου ο κάτοχος της κάρτας να μπορεί να προστατευτεί από τις διατάξεις του Νόμου 2251/1994, θα πρέπει να υπαχθεί στην έννοια του καταναλωτή όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 1. Που σημαίνει ότι ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας είναι καταναλωτής εφόσον αποτελεί τον τελικό αποδέκτη της πιστωτικής κάρτας είτε είναι

---

<sup>78</sup> Καρακώστας, 2004, σελ. 36

<sup>79</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 436

φυσικό είτε νομικό πρόσωπο. Κατ' αυτήν τη περίπτωση ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας όταν την χρησιμοποιεί στον φυσικό κόσμο θα είναι καταναλωτής, και ως εκ τούτου θα έχει το δικαίωμα να επικαλεστεί την εφαρμογή του άρθρου 2 σχετικά με τον έλεγχο των καταχρηστικών γενικών όρων συναλλαγών.

Όμως όταν η σύμβαση της πιστωτικής κάρτας πραγματοποιείται εξ αποστάσεως, δηλαδή μέσω αλληλογραφίας, φαξ, διαδικτύου, τότε εφαρμόζεται το άρθρο 4Α για την εμπορία των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών από απόσταση, που όπως προαναφέρθηκε, αντιλαμβάνεται ως καταναλωτή, το φυσικό πρόσωπο το οποίο στο πλαίσιο συμβάσεων εξ αποστάσεως ενεργεί για σκοπούς εκτός του πεδίου της εμπορικής ή επαγγελματικής του δραστηριότητας.

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα που αναφέρει ο Καρακώστας<sup>80</sup>, «αν ένας δικηγόρος συνάψει σύμβαση με μια ελληνική τράπεζα για την έκδοση πιστωτικής κάρτας και κατά την υπογραφή της σύμβασης τιμήσει την τράπεζα με την φυσική του παρουσία, τότε προστατεύεται ως καταναλωτής ανεξάρτητα αν χρησιμοποιεί την πιστωτική κάρτα για πληρωμές των προεισπράξεων. Αν ο ίδιος δικηγόρος υποβάλλει τη αίτηση μέσω διαδικτύου είτε μέσω φαξ είτε μέσω τηλεφώνου πλέον δεν προστατεύεται ως καταναλωτής. Αν η τράπεζα είναι αλλοδαπή πάλι ο ίδιος δικηγόρος δε προστατεύεται».

Ακόμα ένα ζήτημα είναι το κατά πόσο ο εγγυητής υπέρ του κατόχου της πιστωτικής κάρτας μπορεί να προστατευτεί ως καταναλωτής. Θεωρητικά υποστηρίζεται ότι ο εγγυητής μπορεί να υπαχθεί στην έννοια του καταναλωτή, όμως από την πλευρά της νομολογίας υπήρχε μια σύγχυση. Πριν από το 2015 βάσει των αποφάσεων των ελληνικών δικαστηρίων παρατηρούνταν μια προσπάθεια αποφυγής της υπαγωγής της έννοιας του εγγυητή στην έννοια του καταναλωτή. Σύμφωνα με την νομολογία ο συμβαλλόμενος στην σύμβαση εγγυήσεως δεν ήταν αποδέκτης των προσφερόμενων από την τράπεζα υπηρεσιών, και κατά συνέπεια δεν θεωρούνταν καταναλωτής υπό την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 4 του Νόμου 2251/1994<sup>81</sup>.

---

<sup>80</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 438

<sup>81</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 439

Σύμφωνα με τον Καρακώστα<sup>82</sup>, «γίνεται παγίως δεκτό στην θεωρία ότι ο εγγυητής, ο οποίος συναλλάσσεται με την προμηθεύτρια τράπεζα, έχει την ίδια ανάγκη προστασίας με τον δανειολήπτη- πελάτη απέναντι στους προδιατυπωμένους όρους των συμβάσεων, που συνάπτει με αυτήν, αφού η τελευταία εκμεταλλεόμενη την διαπραγματευτική της υπεροχή απέναντι στον εγγυητή, του επιβάλλει την δική της συμβατική τάξη».

Λύση σε αυτό το κενό της νομολογίας έδωσε η ΟΛ.ΑΠ. 13/2015, βάσει της οποίας ο εγγυητής πλέον υπάγεται στην έννοια του καταναλωτή και κατ' επέκταση του παρέχεται το δικαίωμα προστασίας από του καταχρηστικούς Γενικούς Όρους Συναλλαγών. Συγκεκριμένα στην ΟΛ.ΑΠ. 13/2015 αναφέρονται τα εξής<sup>83</sup>:

*«Ειδικότερα, καταναλωτής, σύμφωνα με την προαναφερόμενη διάταξη του ν. 2251/1994, που είναι άξιος της σχετικής προστασίας του, είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αποκτά το προϊόν ή τις υπηρεσίες για ικανοποίηση όχι μόνο των ατομικών αλλά και των επαγγελματικών του αναγκών, αρκούντος απλώς και μόνον του γεγονότος ότι είναι ο τελικός αποδέκτης τούτων. (ΑΠ 1738/2009, ΑΠ 16/2009, ΑΠ 989/2004). Τέτοιος δε τελικός αποδέκτης, και όχι ενδιάμεσος, είναι εκείνος, που αναλίσκει ή χρησιμοποιεί το πράγμα σύμφωνα με τον προορισμό του, χωρίς να έχει την πρόθεση να το μεταβιβάσει αυτούσιο ή ύστερα από επεξεργασία σε άλλους αγοραστές, καθώς και αυτός που χρησιμοποιεί ο ίδιος την υπηρεσία και δεν τη διοχετεύει σε τρίτους.*

*Η παραπάνω έννοια του καταναλωτή, κατά το ν. 2251/1994, αποσκοπεί, όπως προκύπτει και από την εισηγητική έκθεση του, στη διεύρυνση του υποκειμενικού πεδίου εφαρμογής των προστατευτικών κανόνων αυτού, διότι οι ορισμοί του προϊσχύσαντος ν. 1961/1991, που περιόριζαν την έννοια του καταναλωτή σ' αυτόν που αποκτά προϊόντα ή υπηρεσίες για την ικανοποίηση μη επαγγελματικών του αναγκών, απέκλειαν ευρύτατες κατηγορίες καταναλωτών. Η διεύρυνση δε αυτή δεν είναι αντίθετη προς την παραπάνω οδηγία, δεδομένου ότι το άρθρο 8 αυτής, που ορίζει ότι "Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή διατηρούν, στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία, αυστηρότερες διατάξεις σύμφωνες προς τη*

---

<sup>82</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 440

<sup>83</sup> Άρειος Πάγος 10/09/2015

συνθήκη, για να εξασφαλίζεται μεγαλύτερη προστασία του καταναλωτή", επιτρέπει στον εθνικό νομοθέτη τη διεύρυνση της έννοιας του καταναλωτή και πάντως δεν απαγορεύει σ' αυτόν τη θέσπιση όμοιας προστασίας κατά των καταχρηστικών ΓΟΣ και υπέρ προσώπων που δεν είναι καταναλωτές κατά την έννοια του άρθρου 2β της άνω οδηγίας. Έτσι, από το γεγονός ότι ο κοινοτικός νομοθέτης επέλεξε έναν στενότερο ορισμό του καταναλωτή στην παραπάνω, ελάχιστης εναρμόνισης, οδηγία, δεν παραμερίζεται ο ευρύτερος ορισμός της εγχώριας ρύθμισης, αφού πρόθεσή του (κοινοτικού νομοθέτη) ήταν να διατυπώσει με τη συγκεκριμένη οδηγία κατώτατους (ελάχιστους) όρους προστασίας. Περαιτέρω, στο πλαίσιο της ελληνικής έννομης τάξης δεν έχουν θεσπισθεί ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις που να αφορούν αμέσως τις προϋποθέσεις και την έκταση του ελέγχου των ΓΟΣ τραπεζών. Δεδομένης όμως της διαρκούς επέκτασης των μαζικών συναλλαγών με συνέπεια τη συνηθέστατη προσχώρηση του, ασθενέστερου οικονομικά μέρους σε μονομερώς διατυπωμένους όρους πρέπει να γίνει δεκτή η επέκταση της προστασίας του καταναλωτή και στις τραπεζικές συναλλαγές.

Και τούτο διότι από την ευρεία, ως ανωτέρω, διατύπωση της διάταξης του άρθρου 1 παρ. 4 περ. α του ν. 2251/1994 δεν συνάγεται οποιαδήποτε πρόθεση του νομοθέτη να αποκλείσει από το πεδίο εφαρμογής του νόμου τις συναλλαγές αυτές. Εξάλλου, οι συνήθεις τραπεζικές υπηρεσίες, μεταξύ των οποίων και η χορήγηση δανείων και πιστώσεων, απευθύνονται πάντοτε στον τελικό τους αποδέκτη, διότι αναλώνονται με τη χρήση τους, αποκλείοντας το στάδιο της περαιτέρω μεταβίβασής τους. Υπό την εκδοχή αυτή, οι ως άνω τραπεζικές υπηρεσίες είναι παροχές προς τελικούς αποδέκτες, ακόμη και όταν αυτοί είναι έμποροι ή επαγγελματίες και χρησιμοποιούν αυτές για την ικανοποίηση επιχειρηματικών ή επαγγελματικών τους αναγκών, αναλίσκόμενες αμέσως από τους ίδιους στο πλαίσιο τραπεζικής συναλλαγής και όχι ενδιάμεσης προς περαιτέρω μεταβίβασή τους. Έτσι υπάγονται στην προστασία του ν. 2251/1994 όχι μόνο οι τραπεζικές υπηρεσίες, που από τη φύση τους απευθύνονται σε ιδιώτες πελάτες για την εξυπηρέτηση προσωπικών τους αναγκών, αλλά και αυτές που απευθύνονται σε επαγγελματίες, όπως είναι η χορήγηση δανείων και πιστώσεων για την εξυπηρέτηση επαγγελματικών ή επιχειρηματικών αναγκών, χωρίς να αποκλείεται όμως στη συγκεκριμένη περίπτωση η εφαρμογή του άρθρου 281

ΑΚ, μετά από την υποβολή σχετικής ένστασης από την τράπεζα, κάθε φορά που η επίκληση της ιδιότητας του καταναλωτή εμφανίζεται ως καταχρηστική, όπως συμβαίνει, όταν ο δανειολήπτης δεν υφίσταται έλλειμμα αυτοπροστασίας, διότι διαθέτει εμπειρία στο συγκεκριμένο είδος συναλλαγών ή έχει τέτοια οικονομική επιφάνεια και οργανωτική υποδομή, ώστε να μπορεί να διαπραγματευθεί ισότιμα τους όρους της δανειακής του σύμβασης. Επιπροσθέτως, μέχρι την αντικατάσταση του ν. 2251/1994 με το ν. 3587/2007 δεν υπήρχε στην ελληνική έννομη τάξη ρύθμιση προστασίας ως καταναλωτή του εγγυητή γενικώς και ειδικότερα του εγγυητή επαγγελματικού ή επιχειρηματικού δανείου.

Ωστόσο, λόγω του παρεπόμενου χαρακτήρα της εγγυητικής σύμβασης έναντι της κύριας οφειλής, κατ' άρθρο 847 ΑΚ, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, όταν ο πρωτοφειλέτης-δανειολήπτης επαγγελματικού ή επιχειρηματικού δανείου έχει την ιδιότητα του καταναλωτή ως τελικός αποδέκτης τούτου και τυγχάνει προστασίας του άνω νόμου, της ίδιας προστασίας πρέπει να τυγχάνει και ο εγγυητής αυτού, εφόσον η εγγύηση δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της επιχειρηματικής ή επαγγελματικής δραστηριότητας του τελευταίου και τούτο διότι δεν δικαιολογείται δυσμενέστερη αντιμετώπιση του εγγυητή από τον πρωτοφειλέτη.

Η εκδοχή αυτή ενισχύεται, άλλωστε, και από το γεγονός ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 4 περ. ββ του ίδιου παραπάνω νόμου, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 5 του ν. 3587/2007, εντάσσεται ήδη ρητά στο προστατευτικό πεδίο αυτού και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που εγγυάται υπέρ καταναλωτή, εφόσον δεν ενεργεί στο πλαίσιο της επαγγελματικής ή επιχειρηματικής δραστηριότητάς του».

### **3.3 Δικαστική απόφαση για την χρήση πιστωτικής κάρτας από μη εξουσιοδοτημένο πρόσωπο**

Η παρακάτω Δικαστική Απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών (355/2011) αφορά την αγωγή της ενάγουσας κατά πιστωτικού ιδρύματος και κατά τρίτου προσώπου λόγω παράνομης χρήσης πιστωτικής κάρτας από μη δικαιούχο πρόσωπο.

Συγκεκριμένα όπως αναφέρετε στην Δικαστική Απόφαση 355/2011 του Πρωτοδικείου Αθηνών από τις καταθέσεις των μαρτύρων, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα

περιστατικά: Στις 7/11/2006 η μια εκ των εναγομένων μετέβη στο κατάστημα που διατηρεί η ενάγουσα στην Αθήνα. Κατά το χρόνο παραμονής της εκεί ζήτησε να μεταβεί στην τουαλέτα του καταστήματος, κατά την επιστροφή της στον κυρίως χώρο του καταστήματος, αφαίρεσε από ειδικά προστατευόμενο χώρο, ο οποίος κατά την συγκεκριμένη στιγμή ήταν αφύλακτος, την αστυνομική ταυτότητα της ενάγουσας και καθώς και την πιστωτική της κάρτα.

Η ενάγουσα αντιλήφθηκε την απώλεια της αστυνομικής της ταυτότητας και της πιστωτικής της κάρτας στις 26/11/2006, όταν θέλησε να την χρησιμοποιήσει. Μετά από επικοινωνία με την εκδότρια τράπεζα πληροφορήθηκε ότι η πιστωτική κάρτα είχε απενεργοποιηθεί λόγω διενέργειας μεγάλου όγκου συναλλαγών στις 7 και 8/11/2006. Μετά από προσωπική έρευνα και προσπάθειες της ενάγουσας διαπίστωσε ότι η .... ήταν η δράστis της κλοπής της πιστωτικής κάρτας και της αστυνομικής ταυτότητας και επιπλέον ότι η ίδια κάνοντας χρήση αυτών, πραγματοποίησε συναλλαγές συνολικού ύψους (πλέον τόκων και εξόδων) 6.780€. Το συγκεκριμένο ποσό συνυπολογιζομένων των συμβατικών τόκων υπερημερίας, διαμορφώθηκε στις 25/6/2007, σε 6.780,68€ και από τις 25/7/2007 σε 6.870,41€.

Σύμφωνα με την απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών υπόχρεη για την καταβολή του παραπάνω ποσού έναντι του πιστωτικού ιδρύματος είναι η ενάγουσα ως κάτοχος της εν λόγω πιστωτικής κάρτας κατά τον χρόνο διενέργειας των επίδικων συναλλαγών, λόγω του ότι δεν έλαβε τα αναγκαία μέτρα φύλαξης της πιστωτικής κάρτας. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην Δικαστική Απόφαση «...Τούτο διότι επέτρεψε στην πελάτισσα του καταστήματος της να διέλθει από το χώρο όπου διατηρούσε την εν λόγω πιστωτική κάρτα και την αστυνομική της ταυτότητα, ο οποίος όμως ήταν κατά τον πιο πάνω χρόνο (7/11/2006) αφύλακτος και προσιτός στον καθένα, άρα και στην ...».

Όσον αφορά της συμβεβλημένες επιχειρήσεις στις οποίες πραγματοποιήθηκαν οι συναλλαγές, αναφέρεται το εξής: «... όσον αφορά τον τρόπο και τη διαδικασία εκτέλεσης των πιο πάνω συναλλαγών από τις συμβληθείσες με την 1<sup>η</sup> εναγόμενη επιχειρήσεις, δεν αποδείχθηκε ότι από οποιαδήποτε διάταξη νόμου ή σύμβαση υφίστατο υποχρέωση των επιχειρήσεων να ελέγξουν την ταυτότητα και την γνησιότητα ή μη της υπογραφής της ενάγουσας στις χρεωστικές αποδείξεις που

υπέγραφε η...., ούτε είχαν λόγο οι ως άνω επιχειρήσεις να υποψιάζονται βάσιμα ότι η ως άνω κάτοχος δεν ήταν πράγματι νόμιμη δικαιούχος της κάρτας. Εξάλλου ούτε η καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη επέβαλαν τέτοια υποχρέωση στις συναλλαχθείσες επιχειρήσεις, καθόσον ο έλεγχος γνησιότητας της υπογραφής του φερόμενου ως κατόχου της πιστωτικής κάρτας απαιτεί ειδικές γνώσεις». Ως εκ τούτου το πιστωτικό ίδρυμα κανονικώς κατέβαλε στις επιχειρήσεις τα ποσά των συναλλαγών που πραγματοποίησε η..... εφόσον τα επιμέρους ποσά καλύπτονταν από το εγκριθέν για την ενάγουσα πιστωτικό όριο.

Σύμφωνα με την συγκεκριμένη Δικαστική Απόφαση, η ενάγουσα επέδειξε αμέλεια ως προς την φύλαξη της πιστωτικής της κάρτας, και αυτό είχε ως αποτέλεσμα να ευθύνεται έναντι του πιστωτικού ιδρύματος για τις συναλλαγές που έλαβαν χώρα με την κλαπείσα πιστωτική κάρτα πριν από την αναγγελία του γεγονότος στο πιστωτικό ίδρυμα. Η αγωγή της ενάγουσας απορρίφθηκε και επιπλέον οφείλει να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα των εναγομένων.



## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

### ΠΛΑΣΤΙΚΟ ΧΡΗΜΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

#### 4.1 Διαδίκτυο και ηλεκτρονικό εμπόριο

Το διαδίκτυο είναι το αποκεντρωμένο εκείνο σύστημα επικοινωνίας από απόσταση, το Δίκτυο που συνδέει περισσότερα δίκτυα αποτελούμενα από ανεξάρτητους υπολογιστές μεταξύ των οποίων είναι δυνατή η αμφίδρομη ανταλλαγή δεδομένων<sup>84</sup>.

Μια από τις λειτουργίες που εκτελούνται με την χρήση του διαδικτύου είναι το ηλεκτρονικό εμπόριο, πρόκειται για το εμπόριο το οποίο διενεργείται ηλεκτρονικά. Που σημαίνει ότι όλες οι συναλλαγές, δηλαδή η παροχή προϊόντων και υπηρεσιών, γίνονται ηλεκτρονικά έναντι αμοιβής με την χρήση εξοπλισμών ηλεκτρονικής επεξεργασίας για την εξ αποστάσεως επικοινωνία.

Στις δραστηριότητες του ηλεκτρονικού εμπορίου εντάσσονται το ηλεκτρονικό εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών, η on-line παράδοση ψηφιακού περιεχομένου, η ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων, οι ηλεκτρονικές αγοροπωλησίες μετοχών, οι ηλεκτρονικές φορτωτικές, οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί, η διαφήμιση και η προώθηση προϊόντων, οι δημόσιες προμήθειες, η παραχώρηση βάσεων δεδομένων, η πρόσβαση σε αρχεία και η εξυπηρέτηση μετά την πώληση<sup>85</sup>.

Να σημειωθεί ότι στην έννοια του ηλεκτρονικού εμπορίου περιλαμβάνονται όλες οι μορφές της επιχειρηματικότητας, δηλαδή όλες οι μορφές του ηλεκτρονικού επιχειρείν. Όπως αναφέρει ο Καρακώστας<sup>86</sup>, «στο ηλεκτρονικό εμπόριο εμπεριέχονται όλες οι εκφάνσεις του επιχειρηματικού κύκλου, δηλαδή από την παραγωγή των πρώτων υλών, έως την προσφορά του προϊόντος στο καταναλωτή, καθώς και η παροχή υπηρεσιών του τριτογενούς τομέα, όπως η παροχή τραπεζικών υπηρεσιών ή υπηρεσιών ασφαλιστικών εταιρειών. Στην έννοια του ηλεκτρονικού εμπορίου

---

<sup>84</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 311

<sup>85</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 323-324

<sup>86</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 324

περιλαμβάνονται και υπηρεσίες του δημόσιου τομέα όπως αυτές των ΔΕΚΟ, νοσοκομείων, δημόσιων ταμείων και τελωνείων».

#### **4.2 Πληρωμές με κάρτα στο διαδίκτυο**

Το πιο συνηθισμένο και διαδεδομένο μέσω πληρωμών στο ηλεκτρονικό εμπόριο είναι η πιστωτική κάρτα και γενικά το πλαστικό χρήμα, είτε πρόκειται για προπληρωμένη κάρτα, είτε για χρεωστική κάρτα.

Οι περισσότερες συναλλαγές μέσω διαδικτύου πραγματοποιούνται on-line. Ο χρήστης εισέρχεται στην ιστοσελίδα στη οποία βρίσκεται το προϊόν ή η υπηρεσία που επιθυμεί να αποκτήσει. Εφόσον επιλέξει τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που επιθυμεί, μεταφέρεται σε μια νέα σελίδα στην οποία καλείται να καταχωρήσει τα προσωπικά του στοιχεία, καθώς επίσης και τα στοιχεία της κάρτας του (αριθμός, ονοματεπώνυμο κατόχου, ημερομηνία λήξης, και τα τελευταία 3 ψηφία από τον σειριακό αριθμό της κάρτας). Εφόσον, ο κάτοχος της κάρτας αποδεχθεί την συναλλαγή και το ποσό της συναλλαγής, αυτομάτως συνάπτει σύμβαση με τον προμηθευτή.

Στην συνέχεια ο προμηθευτής επικοινωνεί με τον εκδότη της κάρτας και ζητά την πληρωμή του μέσω της χρέωσης της κάρτας του κατόχου, συνήθως μετά την διαπίστωση της χρέωσης της κάρτας του κατόχου και της αντίστοιχης πίστωσης του τραπεζικού λογαριασμού του, ο προμηθευτής αποστέλλει το προϊόν ή συμφωνείται η παροχή της υπηρεσίας. Για την εξόφληση των συναλλαγών μέσω διαδικτύου μπορούν να χρησιμοποιηθούν πιστωτικές, χρεωστικές, προπληρωμένες και έξυπνες κάρτες.

Οι συμβάσεις που καταρτίζονται μέσω του διαδικτύου αποτελούν την πιο εξελιγμένη μορφή πώλησης εξ αποστάσεως και πλέον αποτελούν έναν από τους βασικότερους παράγοντες οικονομικής ανάπτυξης. Η ανάπτυξη των συναλλαγών μέσω διαδικτύου προϋποθέτει την εμπιστοσύνη του καταναλωτή, επιτακτική είναι η ασφάλεια αλλά και η προστασία του καταναλωτή στο χώρο του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Όταν ο καταναλωτής συνάπτει μια σύμβαση εξ αποστάσεως καλείται να αντιμετωπίσει δύο κινδύνους, πρώτον βομβαρδίζεται από σωρεία πληροφοριών και διαφημίσεων διαφόρων ειδών προϊόντων, και δεν μπορεί πάντα να αντισταθεί, και

δεύτερον κινδυνεύει να λάβει ένα προϊόν το οποίο να μην ανταποκρίνεται σε αυτό που περίμενε κατά την παραγγελία.

Ο ορισμός της πώλησης από απόσταση δίδεται στην με αριθμό 97/7/ΕΚ οδηγία και στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 του Νόμου 2251/1994, μετά την τροποποίηση του προκειμένου να εναρμονιστεί με την παραπάνω οδηγία, είναι ο εξής: «σύμβαση από απόσταση είναι σύμβαση που αφορά αγαθό ή υπηρεσία και συνάπτεται ύστερα από πρόταση του προμηθευτή χωρίς ταυτόχρονη φυσική παρουσία του προμηθευτή και του καταναλωτή με την χρησιμοποίηση τεχνικής επικοινωνίας από απόσταση για την διαβίβαση της πρότασης για σύναψη σύμβασης και τις αποδοχές»<sup>87</sup>.

Η εξ αποστάσεως πώληση παρέχει στον καταναλωτή αρκετά πλεονεκτήματα, εκ των οποίων είναι τα εξής:

- αποφεύγεται οποιαδήποτε μετακίνηση του καταναλωτή,
- μπορεί να προβεί σε παραγγελία προϊόντων ή υπηρεσιών, από το σπίτι του,
- η παραγγελία μπορεί να γίνει ανά πάσα ώρα και στιγμή οποιαδήποτε ημέρα της εβδομάδας,
- έχει πρόσβαση σε μεγάλη γκάμα προϊόντων και υπηρεσιών,
- έχει πρόσβαση σε χαμηλές τιμές,
- έχει στην διάθεση του τον επιθυμητό χρόνο προτού προβεί στην αγορά, χωρίς να δέχεται την πίεση κάποιου πωλητή.

Όμως πέρα από τα πλεονεκτήματα η εξ αποστάσεως πώληση και μέσω διαδικτύου, μέσω του περιβάλλοντος εικονικής πραγματικότητας που δημιουργείται, ενέχει και μειονεκτήματα, όπως τα εξής<sup>88</sup>:

- οι καταναλωτές υποβάλλονται σε επανειλημμένες ενοχλήσεις εκ μέρους των εταιριών, που σε ορισμένες περιπτώσεις συνιστούν εισβολή στην προσωπική τους ζωή,
- ο αγοραστής κινδυνεύει να λάβει κάτι διαφορετικό από αυτό που είδε στις εικόνες του προϊόντος, όταν πραγματοποίησε την παραγγελία,

---

<sup>87</sup> Αθανασίου, 2006, σελ.991

<sup>88</sup> Αθανασίου, 2006, σελ.991

- μεταξύ της παραγγελίας και της παράδοσης μπορεί να μεσολαβεί ένα καταχρηστικά μεγάλο χρονικό διάστημα,
- σε περίπτωση που κατά την παραλαβή ο αγοραστής διαπιστώσει κάποιο ελάττωμα, είναι πιθανόν να δυσκολευτεί να ασκήσει τα δικαιώματά του εναντίον ενός απομακρυσμένου προμηθευτή,
- ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα είναι και ο τρόπος πληρωμής στις συναλλαγές μέσω διαδικτύου.

Από τους Γενικούς Όρους Συναλλαγών μπορεί να παρέχεται η δυνατότητα στον κάτοχο της κάρτας να πραγματοποιεί συναλλαγές μέσω της πιστωτικής κάρτας από απόσταση μέσω του διαδικτύου, χωρίς να απαιτείται η επίδειξη της και η υπογραφή του σχετικού δικαιολογητικού της συναλλαγής που πραγματοποιείται. Κατ' αυτή την περίπτωση ο κάτοχος της κάρτας ανακοινώνει στην συμβεβλημένη επιχείρηση τον αριθμό της κάρτας, και την ημερομηνία λήξης της. Έπειτα η συμβεβλημένη επιχείρηση συμπληρώνει, αντί του κατόχου και χωρίς να αυτός να έχει υπογράψει, το παραστατικό συναλλαγής με τα παραπάνω στοιχεία και με το συνολικό ποσό της συναλλαγής και προσκομίζει το παραστατικό στην εκδότρια τράπεζα, προκειμένου να εξοφληθεί<sup>89</sup>.

#### **4.3 Κίνδυνοι πληρωμών μέσω διαδικτύου**

Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα το βασικό πρόβλημα κατά την πληρωμή με κάρτα μέσω διαδικτύου εντοπίζεται στην έλλειψη ασφάλειας κατά την συναλλαγή. Παρά τα προηγμένα συστήματα ασφαλείας που διαθέτουν οι ιστοσελίδες μέσω των οποίων διεξάγεται το ηλεκτρονικό εμπόριο, είναι δυνατόν κάποιος να υποκλέψει τις πληροφορίες της κάρτας του νόμιμου κατόχου και να τις χρησιμοποιήσει για προσωπικές του συναλλαγές χωρίς την έγκριση του πραγματικού κατόχου της κάρτας.

Όμως πέρα από το ενδεχόμενο υποκλοπής των πληροφοριών της κάρτας, πάντα υπάρχει και η πιθανότητα ο ίδιος ο προμηθευτής και αντισυμβαλλόμενος του κατόχου της κάρτας να προβεί σε ανάληψη ποσού μεγαλύτερου από αυτό που

---

<sup>89</sup> Αθανασίου, 2006, σελ.994

αντιστοιχεί στο συμφωνημένο. Ο νόμιμος κάτοχος της κάρτας θα πληροφορηθεί πολύ αργότερα την μη εξουσιοδοτημένη χρήση της κάρτας του, και συγκεκριμένα όταν θα παραλάβει τον αναλυτικό ενημερωτικό λογαριασμό από την τράπεζα του.

Επιπλέον πάντα υπάρχει ο κίνδυνος διαρροής των στοιχείων της κάρτας χωρίς να έχει προηγηθεί κάποια συναλλαγή. Αυτό συμβαίνει σε ορισμένες ιστοσελίδες όπου κατά την είσοδο απαιτείται ο χρήστης να γίνει μέλος και προκειμένου να πραγματοποιηθεί αυτό θα πρέπει πρώτα να γίνει εγγραφή, κατά την οποία δίδεται η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου καθώς και ένας κωδικός εισόδου, ο οποίος προτείνεται από την ιστοσελίδα να είναι ο αριθμός της κάρτας. Συνήθως τέτοιου είδους ιστοσελίδες είναι πορνογραφικού περιεχομένου, μουσικά αρχεία ήχου, νέες κινηματογραφικές ταινίες ή on-line παιχνίδια<sup>90</sup>.

Άλλος τρόπος υποκλοπής των στοιχείων της κάρτας, είναι μέσω προγραμμάτων τα οποία κυκλοφορούν στο διαδίκτυο, που επικολλούνται σε αρχείο που κατεβάζει ο χρήστης, στην συνέχεια εγκαθίστανται στον ηλεκτρονικό του υπολογιστή και καταγράφουν τα πλήκτρα που πατάει ο χρήστης όταν εισάγει τον αριθμό της κάρτας του ή ένα συνθηματικό κωδικό. Το άτομο που έχει φτιάξει το κακόβουλο αυτό λογισμικό αλιεύει τις πληροφορίες που επιθυμεί από τους υπολογιστές που έχει εγκατασταθεί το πρόγραμμα, και έπειτα έχει την δυνατότητα όποτε επιθυμεί είτε να προβεί σε αγορές, είτε σε μεταφορά κεφαλαίων χρεώνοντας την κάρτα.

Μια άλλη μορφή ηλεκτρονικής απάτης αποτελεί το φαινόμενο του phishing, πρόκειται για ένα μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου το οποίο αποστέλλεται από επιτήδειους δράστες στον κάτοχο της κάρτας με απώτερο στόχο την υποκλοπή των στοιχείων της. Στις περισσότερες περιπτώσεις το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου εμφανίζεται σαν να έχει σταλεί από την τράπεζα από την οποία έχει εκδοθεί η κάρτα, και μέσω αυτού ζητούνται τα στοιχεία της κάρτας του νόμιμου κατόχου, και συγκεκριμένα ο αριθμός της κάρτας, ο σειριακός της αριθμός που βρίσκεται στην πίσω πλευρά της κάρτας, και ο μυστικός προσωπικός κωδικός (PIN).

Συνήθως στο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου υπάρχουν τα διακριτικά γνωρίσματα της τράπεζας, η επωνυμία της και το εμπορικό της σήμα, καθώς επίσης

---

<sup>90</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 345

μια υπερσύνδεση (link) προς την επίσημη ιστοσελίδα της τράπεζας, συνήθως αναφέρεται ότι τα εν λόγω στοιχεία ζητούνται είτε για επιβεβαίωση του PIN, είτε για λόγους ασφαλείας. Έτσι ο κάτοχος της κάρτας πιστεύει ότι το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου έχει σταλεί από την τράπεζα, απαντά και εν αγνοία του δίνει όλα τα χρήσιμα στοιχεία στον τρίτο αποστολέα του μηνύματος, δίνοντας του με αυτό τον τρόπο την ευκαιρία να προβεί σε συναλλαγές χρησιμοποιώντας την κάρτα του.

#### **4.4 Αντιμετώπιση κινδύνων από πληρωμή με κάρτα μέσω διαδικτύου**

Δεδομένων των κινδύνων που υπάρχουν στο διαδίκτυο κατά την πληρωμή συναλλαγών με την χρήση κάρτας, το θέμα ασφάλειας και προστασίας του καταναλωτή είναι πολύ σημαντικό. Πρωτίστως ο ίδιος ο κάτοχος της κάρτας αφενός θα πρέπει να ενημερώνεται για τους τρόπους υποκλοπής των στοιχείων της κάρτας, και αφετέρου οφείλει να αυτοπροστατεύεται. Δεν πρέπει να εισέρχεται σε σελίδες με περιεχόμενο σχετικό με τυχερά παιχνίδια, με πορνογραφικό υλικό, με παιχνίδια από εταιρείες οι οποίες δεν είναι ευρέως γνωστές ή με προσφορές για νέα προγράμματα ανταλλαγής αρχείων ήχου, εικόνας, ταινιών, και αν ακόμη αν επισκεφθεί τέτοιου είδους ιστοσελίδες δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να δώσει προσωπικά του στοιχεία ή τα δεδομένα της κάρτας του.

Όπως στον φυσικό κόσμο έτσι και στην περίπτωση χρήσης της κάρτας στο διαδίκτυο η προστασία του κατόχου διέπεται από το άρθρο 3 και 4 της Υπουργικής Απόφασης Ζ1-178/2001, βάσει λοιπόν του άρθρου 3 όπως έχει αναφερθεί ο κάτοχος θα πρέπει να χρησιμοποιεί την κάρτα σύμφωνα με τους όρους που διέπουν την έκδοση και χρήση της και να λαμβάνει όλα τα προσήκοντα μέτρα για την ασφαλή φύλαξη της κάρτας και των μέσων (προσωπικού αριθμού αναγνώρισης ταυτότητας ή άλλου κωδικού αριθμού) που επιτρέπουν την χρησιμοποίησή της, ο κάτοχος πρέπει να ειδοποιεί χωρίς καθυστέρηση τον εκδότη (ή τον φορέα που αυτός έχει ορίσει) μόλις αντιληφθεί: την απώλεια ή κλοπή της κάρτας ή των μέσων που επιτρέπουν την χρησιμοποίησή της, τον καταλογισμό στο λογαριασμό του οποιασδήποτε συναλλαγής που έγινε χωρίς την βούληση του και τυχόν σφάλμα ή άλλη ανωμαλία στην τήρηση του λογαριασμού του από τον εκδότη, να μην καταγράφει τον προσωπικό του αριθμό αναγνώρισης ταυτότητας ή άλλο κωδικό αριθμό υπό ευχερώς αναγνωρίσιμη μορφή,

ιδιαίτερα επί της κάρτας ή άλλου αντικειμένου που φυλάσσει ή μεταφέρει μαζί με την κάρτα<sup>91</sup>.

Ιδίως όμως κατά την χρήση κάρτας στο διαδίκτυο τίθεται ένα αρκετά σημαντικό ζήτημα δεδομένου ότι είναι πολύ εύκολη η απόδειξη της αμέλειας, σε σύγκριση με τον φυσικό κόσμο, λόγω του ότι αρκετοί κάτοχοι καρτών δεν είναι εξοικειωμένοι με το διαδίκτυο και αυτό ως συνέπεια έχει να προβαίνουν σε λάθη, τα οποία αν κάποιος ήταν έστω και λίγο εξοικειωμένος με το διαδίκτυο δεν θα τα διέπραττε<sup>92</sup>.

Πλέον οι τράπεζες καταβάλουν προσπάθειες με σκοπό την αποτροπή της υποκλοπής των δεδομένων των πιστωτικών καρτών των πελατών τους στο διαδίκτυο, έτσι ώστε να υπάρξει περιορισμός του κινδύνου δόλιας χρησιμοποίησης αυτών των δεδομένων από μη νομιμοποιημένους χρήστες. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Αλεξανδρίδου<sup>93</sup>:

- «Τα προληπτικά μέτρα που λαμβάνονται σήμερα, συχνά συνδέονται με την ανάπτυξη συστημάτων κρυπτογράφησης των δεδομένων της κάρτας. Το συνηθέστερο είναι το σύστημα SSL (Secure Sockets Layer, το οποίο κρυπτογραφεί αυτόματα τον αριθμό κάθε πιστωτικής κάρτας. Ένα δεύτερο, είναι το σύστημα SET (Secure Electronic Transaction) το οποίο όμως είναι δύσχρηστο και για τον αγοραστή και για τον προμηθευτή.
- Άλλο προληπτικό μέτρο αποτελεί η παροχή από ορισμένες επιχειρήσεις έκδοσης πιστωτικών καρτών, μιας πρόσθετης υπηρεσίας για την πιστοποίηση της ταυτότητας του κατόχου της κάρτας. Την υπηρεσία αυτή την παρέχουν προς το παρόν οι επιχειρήσεις της Visa και της Mastercard, οι οποίες σχεδίασαν και υιοθέτησαν το λεγόμενο πρότυπο «3D Secure». Όταν ο κάτοχος της κάρτας συναντήσει σε μια ιστοσελίδα το ειδικό σύμβολο της Visa (Verified by Visa) ή της Mastercard («SecureCode by Mastercard»), μετά την αποστολή της παραγγελίας του στον προμηθευτή συμπληρώνει τα στοιχεία της κάρτας του και τότε η τράπεζα που συνεργάζεται με τον προμηθευτή (μεσολαβούσα τράπεζα) ζητά από την τράπεζα- εκδότη της κάρτας, να πιστοποιήσει την ταυτότητα του κατόχου της. Ο εκδότης με την σειρά του ζητά από τον κάτοχο

---

<sup>91</sup> Σιδηρόπουλος, 2003, σελ. 62

<sup>92</sup> Καρακώστας, 2007, σελ. 351

<sup>93</sup> Αλεξανδρίδου, 2008, σελ. 400

(μέσω ενός νέου παραθύρου της εφαρμογής πλοήγησης στο διαδίκτυο) να δώσει προσωπικό κωδικό αριθμό πρόσβασης, που του έχει παραχωρήσει η ίδια για το σκοπό αυτό. Αφού ο εκδότης ελέγξει τον εν λόγω κωδικό πρόσβασης και πιστοποιήσει την ταυτότητα του κατόχου, δίνει την απάντηση που αναμένει η τράπεζα του προμηθευτή. Έτσι μέσω της υπηρεσίας αυτής εγκρίνεται απευθείας από την τράπεζα- εκδότη ο προσωπικός κωδικός κατόχου της κάρτας και καταρτίζεται πλέον η σύμβαση, με την βεβαιότητα ότι αυτή πραγματοποιείται από τον πραγματικό κάτοχο».



## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

### Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΚΑΡΤΑΣ ΤΟΥ ΤΡΙΜΕΡΟΥΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

#### 5.1 Έννοια και λειτουργία της σύμβασης κάρτας του τριμερούς συστήματος

Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας (και γενικά όλων των καρτών) του τριμερούς συστήματος αποτελείται από τρία διακριτά μέρη και κατά συνέπεια από τρεις διακριτές σχέσεις, μεταξύ των οποίων υπάρχει αλληλεπίδραση, οι σχέσεις αυτές είναι:

- η σχέση μεταξύ του κατόχου και του εκδότη της κάρτας,
- η σχέση μεταξύ του εκδότη της κάρτας και της συμβεβλημένης με αυτόν επιχείρησης, και
- η σχέση του κατόχου της κάρτας και της συμβεβλημένης με τον εκδότη επιχείρησης.

Η ροή των σχέσεων αλληλεπίδρασης των τριών μερών που απαρτίζουν το τριμερές σύστημα έχει ως εξής: ο εκδότης της κάρτας χορηγεί στον υποψήφιο κάτοχο την κάρτα μετά από αίτηση του. Ο κάτοχος της κάρτας την χρησιμοποιεί για αγορές αγαθών και υπηρεσιών στις συμβεβλημένες με τον εκδότη επιχειρήσεις, χωρίς όμως να προβαίνει σε καταβολή μετρητών, αλλά η πληρωμή πραγματοποιείται με την χρήση της πιστωτικής ή χρεωστικής κάρτας. Στην συνέχεια η συμβεβλημένη επιχείρηση συνάπτει την σύμβαση, εφόσον ο κάτοχος της κάρτας δείξει την πιστωτική ή χρεωστική κάρτα και κατόπιν υπογράφει το εκτύπωμα που προκύπτει από το ειδικό μηχανήμα, και στο οποίο αναγράφεται το ποσό της συναλλαγής.

Κατόπιν η συμβεβλημένη επιχείρηση αποστέλλει στην συμβεβλημένη με αυτήν τράπεζα, όλα τα υπογεγραμμένα εκτυπώματα- χρεωστικές αποδείξεις των κατόχων των καρτών, και η τράπεζα καταβάλλει το αντίστοιχο ποσό προς την επιχείρηση. Συνήθως η καταβολή πραγματοποιείται με λογιστική μεταφορά του χρηματικού ποσού στον λογαριασμό που έχει δηλώσει η επιχείρηση, εναλλακτικοί τρόποι καταβολής των χρημάτων είναι τα μετρητά, η επιταγή και το τραπεζικό έμβασμα. Στην περίπτωση πιστωτικής κάρτας, ο κάτοχος της κάρτας εφόσον λάβει στο τέλος του

μήνα τον συγκεντρωτικό λογαριασμό από την τράπεζα, καταβάλλει το ποσό που απαιτείται στην τράπεζα<sup>94</sup>.

## 5.2 Η σχέση του εκδότη της κάρτας και του κατόχου

Όσον αφορά την νομική φύση της σχέσης μεταξύ του εκδότη της κάρτας και του κατόχου της, πρόκειται για μια σύμβαση προσχώρησης. Όπως έχει προαναφερθεί σε προηγούμενη ενότητα, η συγκεκριμένη σύμβαση καταρτίζεται με την υπογραφή ήδη έτοιμων εντύπων ή μέσω μιας φόρμας αίτησης που βρίσκεται στην ιστοσελίδα της εκάστοτε τράπεζας. Ο υποψήφιος κάτοχος δεν έχει καμία διαπραγματευτική ικανότητα και υποχρεούται να αποδεχθεί του προδιατυπωμένους όρους, οι οποίοι έχουν τεθεί από την τράπεζα, σε διαφορετική περίπτωση δεν μπορεί να συνάψει σύμβαση για την απόκτηση κάρτας είτε πιστωτικής, είτε χρεωστικής<sup>95</sup>.

Ο υποψήφιος κάτοχος καλείται να συμπληρώσει ορισμένα στοιχεία σχετικά με το ονοματεπώνυμο του, την διεύθυνση του, το επάγγελμα του, τα περιουσιακά του στοιχεία, την ακίνητη περιουσία του κτλ<sup>96</sup>. Βάσει του άρθρου 63 του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας ο εκδότης της κάρτας θα πρέπει να θέτει στην διάθεση των συναλλασσομένων έντυπα τα οποία περιλαμβάνουν το σύνολο των όρων και των προϋποθέσεων που διέπουν την σύμβαση έκδοσης και χρησιμοποίησης κάρτας. Οι όροι αυτοί θα πρέπει να διασφαλίζουν κατά τρόπο δίκαιο και ισότιμο τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των συμβαλλόμενων μερών<sup>97</sup>.

Όπως υποστηρίζει ο Καρακώστας<sup>98</sup>, «στην ελληνική έννομη τάξη η κρατούσα γνώμη δέχεται ότι η σύμβαση μεταξύ κατόχου και εκδότη της πιστωτικής κάρτας είναι σύμβαση έμμισθης εντολής, με εντολέα τον κάτοχο της κάρτας, εντολοδόχο τον εκδότη της κάρτας και περιεχόμενο της εντολής την πληρωμή χρεών του κατόχου με τις συμβλημένες επιχειρήσεις. Παρά την προϋπόθεση για μη είσπραξη αμοιβής που θεσμοθετεί το άρθρο 713 του Αστικού Κώδικα, η καταβολή συνδρομής από τον κάτοχο της κάρτας στον εκδότη, δεν θίγει τον νομικό χαρακτηρισμό της σύμβασης ως

<sup>94</sup> Χαρίση- Στάμου 1990 σελ. 14, Παπαϊωάννου 9-10/2001 σελ. 330, Καραγεώργου 2006 σελ. 101

<sup>95</sup> Χαρίση- Στάμου 1990 σελ. 143, Γεωργιάδης 2003 σελ. 323

<sup>96</sup> Γεωργιάδης 2003 σελ. 323

<sup>97</sup> Ένωση Ελληνικών Τραπεζών 1997 σελ. 27

<sup>98</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 140

εντολής, δεδομένου δε ότι η εντολή του Αστικού Κώδικα μπορεί να συμφωνηθεί και ως έμμισθη. Γίνεται δεκτό ότι η σύμβαση εντολής συνήθως συνοδεύεται με σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως του εκδότη υπέρ του κατόχου. Το άνοιγμα πίστωσης είναι δυνατόν να συνδυαστεί κυρίως με την έκδοση πιστωτικών καρτών».

Η σύμβαση έκδοσης πιστωτικής κάρτας αποτελεί μια μεικτή σύμβαση διάρκειας η οποία εμπεριέχει σύμφωνα με την Χαρίση<sup>99</sup>, τα εξής στοιχεία:

1. της σύμβασης άμισθης εντολής, λόγω του ελάχιστου της ετήσιας συνδρομής ή αλλιώς λόγω του γεγονότος ότι αυτή αποτελεί προκαταβολή δαπανών προς τον εκδότη κατά την διαχείριση τους συστήματος των πιστωτικών καρτών, σε περίπτωση δε που υποτεθεί ότι πρόκειται για αμοιβή, τότε ο νομικός χαρακτηρισμός της σύμβασης έκδοσης πιστωτικής κάρτας δεν είναι αυτός της σύμβασης εντολής, αλλά αυτός της σύμβασης έργου, η δε υποχρέωση του εκδότη να καταβάλει στην συμβεβλημένη επιχείρηση είναι υποχρέωση επίτευξης αποτελέσματος και πιο συγκεκριμένα διεξαγωγής υποθέσεων,
2. της σύμβασης παροχής υπηρεσιών, η οποία συνίσταται στην δημιουργία και διατήρηση ενός δικτύου συμβεβλημένων επιχειρήσεων, με τις οποίες ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας συναλλάσσεται προβαίνοντας σε χρήση της κάρτας του,
3. ενδεχομένως της σύμβασης ανοίγματος πίστωσης στις κύριες πιστωτικές κάρτες, και
4. της σύμβασης χρησιδανείου, εφόσον ο εκδότης διατηρεί την κυριότητα στην πιστωτική κάρτα, ενώ ο κάτοχος έχει μόνο την κατοχή της πιστωτικής κάρτας και το δικαίωμα χρήσης της.

Όμως στην άποψη ότι η σύμβαση έκδοσης πιστωτικής κάρτας αποτελεί μια μεικτή σύμβαση διάρκειας, ασκήθηκε κριτική με περιεχόμενο ότι ο συγκεκριμένος χαρακτηρισμός δεν αρμόζει, λόγω του ότι πρόκειται για μια καθαρά έμμισθη ή κατά περίπτωση άμισθη εντολή. Όπως υποστηρίζει ο Καλλιμόπουλος<sup>100</sup>, η σύμβαση παροχής υπηρεσιών είναι αυτονόητη και συνακόλουθη υποχρέωση του εκδότη, ενώ η

---

<sup>99</sup> Χαρίση- Στάμου 1990 σελ. 195

<sup>100</sup> Καλλιμόπουλος 1993 σελ. 65

σύμβαση χρησιδανείου, επίσης αποτελεί συνακόλουθη συμφωνία, που δεν αλλοιώνει τον χαρακτήρα της σύμβασης της εντολής.

Συμπερασματικά, σχετικά με την νομική φύση της σύμβασης έκδοσης πιστωτικής κάρτας, όπως αναφέρει ο Καρακώστας<sup>101</sup>, είναι δεκτό και αδιαμφισβήτητο ότι η εν λόγω σύμβαση αποτελεί σύμβαση προσχώρησης. Ο νομικός χαρακτηρισμός της ως σύμβασης εντολής δεν είναι μόνο η επικρατέστερη άποψη στην θεωρία και στην νομολογία, αλλά και η πιο σωστή, δεδομένου ότι ο κάτοχος της κάρτας δίνει στον εκδότη της κάρτας την εντολή να καταβάλει αντ' αυτού στην συμβεβλημένη επιχείρηση το χρηματικό ποσό που αντιστοιχεί στις αγορές του και σε αυτό έγκειται ο πυρήνας της σχέσης έκδοσης πιστωτικής κάρτας, και επιπρόσθετα γύρω από αυτό τον πυρήνα περιστρέφονται όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μερών.

### **5.2.1 Υποχρεώσεις των μερών από την σχέση του εκδότη της κάρτας και του κατόχου**

Όσον αφορά τις υποχρεώσεις του εκδότη της κάρτας, η σημαντικότερη είναι ότι θα πρέπει να εξασφαλίσει στον κάτοχο της κάρτας ότι για όλη την διάρκεια της σύμβασης, αυτός θα έχει την δυνατότητα να προμηθεύεται αγαθά και υπηρεσίες από τις συμβεβλημένες με τον εκδότη επιχειρήσεις, χωρίς να απαιτείται άμεση πληρωμή<sup>102</sup>. Εξίσου σημαντική υποχρέωση του εκδότη, είναι η έγκαιρη εντός της συμφωνημένης προθεσμίας πληρωμή στις συμβεβλημένες επιχειρήσεις, του αντίτιμου των αγαθών ή των υπηρεσιών που προμηθεύτηκε από αυτές ο κάτοχος της κάρτας.

Ακόμα μια υποχρέωση του εκδότη είναι να προμηθεύει με μετρητά χρήματα τον κάτοχο της πιστωτικής και της χρεωστικής κάρτας, όταν αυτός χρησιμοποιεί την κάρτα του για ανάληψη μετρητών από τα μηχανήματα ΑΤΜ. Αν ο κάτοχος της κάρτας διαθέτει τραπεζικό λογαριασμό στον εκδότη, τότε μπορεί να προβεί σε ανάληψη μετρητών είτε εις χρέωση του λογαριασμού του είτε εις πίστωση του λογαριασμού του. Στην πρώτη περίπτωση μπορεί να λάβει όλα τα χρήματα έως του ποσού που

---

<sup>101</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 144

<sup>102</sup> Γεωργιάδης Α. 2001 σελ. 325

επιτρέπει το ημερήσιο ποσοτικό όριο. Ενώ στην δεύτερη περίπτωση δεν πρέπει να υπερβεί τόσο το ημερήσιο ποσοτικό όριο, όσο και το πιστωτικό όριο.

Σύμφωνα με το άρθρο 66 του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας ο εκδότης της κάρτας υποχρεούται να παρέχει εκ τω προτέρων εγγράφως στον πελάτη τουλάχιστον τα ακόλουθα πληροφοριακά στοιχεία<sup>103</sup>:

- περιγραφή των δυνατοτήτων για την χρήση της κάρτας που παρέχονται στον κάτοχο της, συμπεριλαμβανομένων και των πιστωτικών ορίων στις περιπτώσεις που αυτά έχουν εφαρμογή (π.χ. όριο μηνιαίων συναλλαγών),
- το είδος των επιβαρύνσεων που συνθέτουν την συνολική ετήσια πραγματική επιβάρυνση. Συγκεκριμένα: το ποσό της ετήσιας συνδρομής, το ύψος του επιτοκίου, τα έξοδα και τις τυχόν επιβαρύνσεις που έχουν εφαρμογή σε συγκεκριμένους τύπους πράξεων (π.χ. ανάληψη μετρητών), οποιαδήποτε έξοδα και δαπάνες που χρεώνονται για την εκτέλεση πράξεων σε συνάλλαγμα, και
- ειδική αναφορά στην διαδικασία που ακολουθείται για την διατύπωση παραπόνων εκ μέρους του κατόχου και την διερεύνηση αυτών.

Ο εκδότης της κάρτας υποχρεούται να παραδώσει την κάρτα στον κάτοχο της, η διαδικασία αυτή είναι απαραίτητη για την νομιμοποίηση του κατόχου έναντι της συμβεβλημένης με τον εκδότη επιχείρησης, έτσι ώστε ο κάτοχος της κάρτας να μπορεί να προμηθεύεται αγαθά ή υπηρεσίες χωρίς άμεση πληρωμή. Επίσης ο εκδότης υποχρεούται να αποστέλλει στον κάτοχο της πιστωτικής κάρτας ανά τακτά χρονικά διαστήματα, συνήθως ανά μήνα, συγκεντρωτικό λογαριασμό των συναλλαγών που έχει πραγματοποιήσει<sup>104</sup>.

Στο άρθρο 81 του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας αναφέρεται ότι ο εκδότης της κάρτας ευθύνεται έναντι του κατόχου της<sup>105</sup>:

1. Για τις άμεσες ζημιές που υπέστη ο κάτοχος της κάρτας εξαιτίας της κακής λειτουργίας του συστήματος το οποίο βρίσκεται υπό τον έλεγχο του. Στην περίπτωση αυτή ο όρος «άμεσες ζημιές» περιλαμβάνει το αρχικό κεφάλαιο

<sup>103</sup> Ένωση Ελληνικών Τραπεζών 1997 σελ. 27

<sup>104</sup> Χαρίση- Στάμου 1990 σελ. 148

<sup>105</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 159

της πράξης που χρεώθηκε στον λογαριασμό του κατόχου προσαυξημένο με τους τόκους που αναλογούν σε αυτό. Ο όρος «άμεσος έλεγχος του συστήματος» καλύπτει όλα τα μηχανήματα που έχουν εγκατασταθεί και ελέγχονται από τον εκδότη. Ο εκδότης δεν ευθύνεται για ζημιές που προκλήθηκαν από τεχνική βλάβη του συστήματος πληρωμών, αν η βλάβη αυτή ήταν αναγνωρίσιμη από τον κάτοχο της κάρτας με μήνυμα στην οθόνη του μηχανήματος ή κάποιον άλλο τρόπο.

2. Για τυχόν μερική εκτέλεση πράξεων. Στην περίπτωση αυτή το ύψος της ευθύνης περιορίζεται στο ποσό της πράξης που εκτελέστηκε μερικά, ακόμη και αν η πράξη πραγματοποιήθηκε με ηλεκτρονικά μέσα που δεν είναι κάτω από τον άμεσο έλεγχο του εκδότη.
3. Για πράξεις που δε έχουν εκδοθεί από τον κάτοχο. Στην περίπτωση αυτή η ευθύνη του εκδότη εκτείνεται μέχρι του ποσού που απαιτείται για την επαναφορά του λογαριασμού του κατόχου στην κατάσταση που υπήρχε πριν λάβει χώρα η μη εγκεκριμένη από αυτόν πράξη. Οι περαιτέρω οικονομικές επιπτώσεις και τα ιδιαίτερα ζητήματα που αφορούν την έκταση της ζημιάς για την οποία ενδέχεται να καταβληθεί αποζημίωση διέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

Πέρα όμως από τις υποχρεώσεις του εκδότη, υπάρχουν και οι υποχρεώσεις του κατόχου. Η βασικότερη υποχρέωση του κατόχου πιστωτικής κάρτας είναι η εμπρόθεσμη πληρωμή των ποσών που περιλαμβάνονται στους συγκεντρωτικούς λογαριασμούς τους οποίους λαμβάνει από τον εκδότη. Η ημερομηνία πληρωμής αναφέρεται είτε στον συγκεντρωτικό λογαριασμό, είτε προκύπτει από την σύμβαση έκδοσης πιστωτικής κάρτας. Κατά την περίπτωση που ο κάτοχος της κάρτας δεν προβεί στην εμπρόθεσμη πληρωμή των οφειλών του προς τον εκδότη, τότε επιβαρύνεται αυτομάτως με τόκους υπερημερίας, η χρέωση των οποίων γίνεται στον επόμενο συγκεντρωτικό λογαριασμό<sup>106</sup>.

Επίσης ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας είναι υποχρεωμένος να καταβάλλει την συνδρομή για την κάρτα, συνήθως πρόκειται για ετήσια συνδρομή, η οποία στην ουσία αποτελεί προμήθεια για την συμμετοχή του κατόχου στο σύστημα πληρωμής

---

<sup>106</sup> Γεωργιάδης Α. 2001 σελ. 326,

με πιστωτική κάρτα του τριμερούς συστήματος. Όπως έχει προαναφερθεί ο κάτοχος της κάρτας υποχρεούται να βάλει την υπογραφή του επί της πιστωτικής κάρτας, συνήθως στο πίσω μέρος, καθώς επίσης πρέπει να υπογράψει τις χρεωστικές αποδείξεις – εκτυπώματα, τα οποία προκύπτουν μετά την κάθε συναλλαγή με μια από τις συμβεβλημένες επιχειρήσεις. Δεδομένου του ότι η κάρτα πέρα από προσωπική είναι και προσωποπαγής, ο κάτοχος της δεν επιτρέπεται να μεταβιβάζει σε τρίτο άτομο την κάρτα για χρήση<sup>107</sup>.

### **5.3 Η σχέση του εκδότη και της συμβεβλημένης επιχείρησης**

Για να λειτουργήσει η πιστωτική κάρτα του τριμερούς συστήματος, και για να μπορεί να συμβληθεί ο κάτοχος της με μια επιχείρηση και να έχει την δυνατότητα να προβεί σε πληρωμή χρησιμοποιώντας την πιστωτική κάρτα, θα πρέπει πέρα από την σύμβαση μεταξύ του εκδότη της πιστωτικής κάρτας και του κατόχου, να υπάρχει και μια σύμβαση μεταξύ του εκδότη της πιστωτικής κάρτας και της επιχείρησης, η οποία λόγω αυτής της σύμβασης ονομάζεται συμβεβλημένη επιχείρηση<sup>108</sup>.

Η σύμβαση μεταξύ του εκδότη και της συμβεβλημένης επιχείρησης είναι διαρκής σύμβαση, λόγω του ότι προβλέπεται να έχει διάρκεια, είτε ορίζεται ως ορισμένου χρόνου, είτε ως αορίστου. Όπως στην περίπτωση της σύμβασης ανάμεσα στον κάτοχο της κάρτας και στον εκδότη, έτσι και στην περίπτωση της σύμβασης μεταξύ της επιχείρησης και του εκδότη πρόκειται για σύμβαση προσχώρησης, λόγω του ότι η συμβεβλημένη επιχείρηση υπογράφει ένα έγγραφο υπόδειγμα το οποίο αποτελείται από προδιατυπωμένους από τον εκδότη γενικούς όρους συναλλαγών.

Η συμβεβλημένη επιχείρηση δεν μπορεί να διαπραγματευτεί τους συγκεκριμένους όρους, αλλά έχει την επιλογή είτε να υπογράψει την σύμβαση με τους όρους ως έχουν, είτε να μην την υπογράψει, όπου σε αυτή την περίπτωση δεν θα συνάψει σύμβαση με τον εκδότη και κατ' επέκταση δεν θα μπορεί να εξυπηρετήσει τους πελάτες του εκδότη οι οποίοι επιθυμούν να εξοφλήσουν τις συναλλαγές τους με την χρήση κάρτας.

---

<sup>107</sup> Χαρίση- Στάμου 1990 σελ. 155

<sup>108</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 194

Η σύμβαση μεταξύ του εκδότη και της συμβεβλημένης επιχείρησης αποτελεί μια σύμβαση υπέρ τρίτου, δηλαδή του κατόχου της κάρτας με περιεχόμενο την αναστολή της ύπαρξης της οφειλής του κατόχου από την συμβεβλημένη επιχείρηση και δη γνήσιας σύμβασης υπέρ τρίτου, επειδή ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας δύναται να ζητήσει από την συμβεβλημένη επιχείρηση να δεχθεί την χρήση κάρτας και να παραιτηθεί από την αξίωση άμεσης πληρωμής του αντιτίμου του αγαθού ή της υπηρεσίας<sup>109</sup>.

Υπό μια άλλη άποψη το αντικείμενο αυτής της σύμβασης υπέρ τρίτου είναι η σύμβαση περί αναστολής της εκπλήρωσης της ενοχής, βάσει της οποίας ο δανειστής δεσμεύεται ότι θα επιδιώξει την εκπλήρωση της παροχής για ορισμένο χρονικό διάστημα και κατά ορισμένων οφειλετών, ενώ δεν θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή η σύμβαση άφεσης χρέους<sup>110</sup>.

Η νομολογία δέχεται ότι η σύμβαση μεταξύ του εκδότη και της επιχείρησης αποτελεί σύμβαση παραγγελίας και μάλιστα εμπορικής παραγγελίας με παραγγελέα την συμβεβλημένη επιχείρηση, παραγγελιοδόχο τον εκδότη και αντικείμενο την είσπραξη των χρεωστικών αποδείξεων των κατόχων της κάρτας, με υποχρέωση του εκδότη να προκαταβάλλει τα αντίστοιχα ποσά στην επιχείρηση<sup>111</sup>.

### **5.3.1 Υποχρεώσεις των μερών από την σχέση του εκδότη της κάρτας και της συμβεβλημένης με αυτόν επιχείρησης**

Η κυριότερη υποχρέωση του εκδότη είναι εντός εύλογου χρονικού διαστήματος από την αποστολή των χρεωστικών αποδείξεων- εκτυπωμάτων να καταβάλλει στην συμβεβλημένη επιχείρηση τα αναγραφόμενα ποσά ή να πιστώσει τα ποσά αυτά στον λογαριασμό της συμβεβλημένης επιχείρησης. Συνήθως ο χρόνος καταβολής των ποσών που αναγράφονται στις χρεωστικές αποδείξεις, καθορίζεται στην σύμβαση μεταξύ της τράπεζας και της επιχείρησης. Η τράπεζα προβαίνει στην εξόφληση των

---

<sup>109</sup> Γεωργιάδης Α. 2001 σελ. 320

<sup>110</sup> Χαρίση- Στάμου 1990 σελ. 120

<sup>111</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 199



ποσών αυτών, εφόσον έχει αφαιρέσει την προμήθεια που δικαιούται. Το ποσό της προμήθειας καθορίζεται στην σύμβαση μεταξύ της τράπεζας και της επιχείρησης<sup>112</sup>.

Βασική προϋπόθεση για την πληρωμή από τον εκδότη του ποσού που αντιστοιχεί στις χρεωστικές αποδείξεις, είναι ότι η συμβεβλημένη επιχείρηση κατά την χρέωση της πιστωτικής κάρτας του να τηρεί όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την σύμβαση ανάμεσα στον εκδότη και στην συμβεβλημένη επιχείρηση.

Ο εκδότης οφείλει να ενημερώνει εγκαίρως την συμβεβλημένη επιχείρηση για τις ακυρώσεις πιστωτικών καρτών λόγω λήξης, κλοπής ή απώλειας ή λόγω παραβάσεων των συμβατικών υποχρεώσεων του κατόχου της πιστωτικής κάρτας. Η πιο συνηθισμένη αιτία ακύρωσης της πιστωτικής κάρτας του κατόχου είναι λόγω παράβασης του πιστωτικού ορίου<sup>113</sup>.

Ο εκδότης υποχρεούται να παρέχει στην συμβεβλημένη επιχείρηση όλο τον απαραίτητο εξοπλισμό που απαιτείται για την ομαλή εκτέλεση των συναλλαγών, καθώς επίσης θα πρέπει να φροντίζει για την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος. Συγκεκριμένα η τράπεζα θα πρέπει να προμηθεύει την συμβεβλημένη επιχείρηση με τα έντυπα των χρεωστικών αποδείξεων, με το ειδικό μηχάνημα στο οποίο εισάγεται η κάρτα και το οποίο εκτυπώνει μετά την συναλλαγή την χρεωστική απόδειξη, με τα διακριτικά του γνωρίσματα τα οποία επικολλούνται στο κατάστημα, καθώς και με οποιοδήποτε άλλο διαφημιστικό υλικό.

Ακόμα μια υποχρέωση του εκδότη, η οποία δεν αναφέρεται στην σύμβαση την οποία επισυνάπτει με την συμβεβλημένη επιχείρηση, είναι η αναφορά της επιχείρησης στους καταλόγους των συμβεβλημένων με τον εκδότη επιχειρήσεων. Οι κατάλογοι αυτοί διανέμονται στους κατόχους των καρτών, καθώς και σε ειδικά δημοσιεύματα του εκδότη, όπως σε ανακοινώσεις στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και στα διαφημιστικά φυλλάδια του εκδότη<sup>114</sup>.

Από την πλευρά της συμβεβλημένης επιχείρησης η σημαντικότερη υποχρέωση της είναι να δέχεται την χρήση των πιστωτικών και χρεωστικών καρτών του εκδότη για την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών, χωρίς να απαιτείται η άμεση πληρωμή του

---

<sup>112</sup> Χαρίση- Στάμου 1990 σελ. 83, Γεωργιάδης Α. 2001 σελ. 320

<sup>113</sup> Χαρίση- Στάμου 1990 σελ. 320

<sup>114</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 205

αντιτίμου. Συγκεκριμένα η συμβεβλημένη επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να χρεώνει τους πελάτες με πιστωτική κάρτα στην ίδια τιμή με τους πελάτες που πληρώνουν τοις μετρητοίς.

Όπως ορίζει το άρθρο 76 του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας<sup>115</sup>, κάθε φορά που χρησιμοποιείται η κάρτα, αμέσως ή μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής, εκδίδεται υποχρεωτικά από τον αποδέκτη της κάρτας και τίθεται στην διάθεση του κατόχου απόδειξη της συναλλαγής που διενεργήθηκε στην οποία αναγράφονται κατ'ελάχιστον τα στοιχεία με τα οποία εξειδικεύεται και αναγνωρίζεται η κάρτα που χρησιμοποιήθηκε, το σημείο αποδοχής της, καθώς και η ημερομηνία και το ποσό της συναλλαγής.

Σημαντική υποχρέωση της συμβεβλημένης επιχείρησης, που επιβάλλεται από την σύμβαση που συνάπτει με τον εκδότη, είναι η καταβολή προς τον εκδότη προμήθειας, η οποία υπολογίζεται ως ποσοστό επί της συνολικής αξίας των συναλλαγών, συνήθως το ποσοστό της προμήθειας κυμαίνεται από 3% έως 7%, ανάλογα με τον εκδότη, το είδος της συμβεβλημένης επιχείρησης και το ύψος των χρεώσεων από τις συναλλαγές<sup>116</sup>.

#### **5.4 Η σχέση του κατόχου της κάρτας και της συμβεβλημένης επιχείρησης**

Όπως υποστηρίζει ο Καρακώστας<sup>117</sup>, η νομική φύση της σχέσης του κατόχου και της συμβεβλημένης επιχείρησης, δεν είναι δεδομένη εξαρχής και κάθε συναπτόμενη σύμβαση έχει διαφορετικό νομικά χαρακτηρισμό, ο οποίος θα πρέπει να ερευνείται ξεχωριστά κάθε φορά, σε κάθε περίπτωση πρόκειται για σύμβαση προμήθειας αγαθών ή υπηρεσιών. Η συγκεκριμένη σύμβαση μπορεί να είναι σύμβαση πώλησης, σύμβαση μίσθωσης πράγματος, σύμβαση έργου, ή σύμβαση μίσθωσης υπηρεσιών, σύμβαση μεταφοράς προσώπου ή πραγμάτων, σύμβαση εστιατορίου, ξενοδοχειακή σύμβαση κτλ.

Η σύναψη της σύμβασης δεν εξαρτάται από την πληρωμή με πιστωτική κάρτα και συντελείται την στιγμή της συμφωνίας της βουλήσεως των συμβαλλόμενων

---

<sup>115</sup> Ένωση Ελληνικών Τραπεζών 1997

<sup>116</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 209

<sup>117</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 230

μερών (κατόχου και επιχείρησης), ως προς το αντικείμενο και το αντίτιμο της συναλλαγής.

#### **5.4.1 Υποχρεώσεις των μερών από την σχέση του κατόχου της κάρτας και της συμβεβλημένης επιχείρησης**

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τόσο του κατόχου της κάρτας όσο και της συμβεβλημένης επιχείρησης, δεν είναι προκαθορισμένα και ποικίλλουν ανάλογα με το είδος της σύμβασης που συνάπτεται. Όμως υπάρχουν, όπως έχει προαναφερθεί, υποχρεώσεις της συμβεβλημένης επιχείρησης οι οποίες απορρέουν από την σύμβαση της με τον εκδότη της κάρτας, και είναι ανεξάρτητες από τον νομικό χαρακτηρισμό της ενοχικής σύμβασης που συνάπτεται μεταξύ της συμβεβλημένης επιχείρησης και του κατόχου της κάρτας.

Σε περίπτωση υπέρβασης του πιστωτικού ορίου, η συμβεβλημένη επιχείρηση υποχρεούται να μην συμβληθεί με τον κάτοχο της πιστωτικής κάρτας, χωρίς την ρητή άδεια του εκδότη. Αν όμως η συμβεβλημένη επιχείρηση συνάψει την σύμβαση με τον κάτοχο της κάρτας χωρίς να έχει λάβει την άδεια του εκδότη, τότε η συμβεβλημένη επιχείρηση έχει το δικαίωμα να απαιτήσει το αντίτιμο που αντιστοιχεί στις συναλλαγές, από τον κάτοχο, σε περίπτωση που ο εκδότης αρνηθεί να καταβάλλει το εν λόγω αντίτιμο. Συνήθως οι τράπεζες εγκρίνουν την υπέρβαση του πιστωτικού ορίου των κατόχων των πιστωτικών καρτών, χρεώνοντας κάποιο επιπλέον ποσό<sup>118</sup>.

Η συμβεβλημένη επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να παρέχει στον κάτοχο της κάρτας τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της με τους ίδιους όρους που τα παρέχει στους πελάτες που πληρώνουν τοις μετρητοίς. Ενώ σε μερικές περιπτώσεις όταν οι πιστωτικές κάρτες συνδέονται με προγράμματα επιβράβευσης συναλλαγών, η συμβεβλημένη επιχείρηση υποχρεούται να παρέχει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της με ευνοϊκότερους όρους για τους κατόχους πιστωτικών καρτών.

Η βασική υποχρέωση του κατόχου είναι η επίδειξη στην συμβεβλημένη επιχείρηση της πιστωτικής του κάρτας, καθώς και η υπογραφή του εκτυπώματος της χρεωστικής απόδειξης. Επίσης σε περίπτωση που ο εκδότης δεν καταβάλλει το αντίτιμο

---

<sup>118</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 234

της συναλλαγής στην συμβεβλημένη επιχείρηση, τότε ο κάτοχος της κάρτας υποχρεούται να το καταβάλλει<sup>119</sup>.

## 5.5 Προβλήματα τριμερούς συστήματος

Από την σχέση μεταξύ των μερών του τριμερούς συστήματος ορισμένες φορές ενδέχεται να προκύψουν προβλήματα τα οποία να οφείλονται είτε στον εκδότη, είτε στον κάτοχο της κάρτας ή ακόμα και στην συμβεβλημένη επιχείρηση. Τα προβλήματα αυτά μπορούν να προκύψουν κατά την περίπτωση που ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη του συστήματος δεν δράσει σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται από την σύμβαση του τριμερούς συστήματος.

Έτσι λοιπόν κατά την περίπτωση που ο εκδότης της κάρτας δηλώνει στα φυλλάδια του ότι έχει συμβληθεί με μια επιχείρηση ενώ στην πραγματικότητα αυτό δεν ισχύει, ή η μεταξύ τους σύμβαση έχει λήξει και η επιχείρηση αυτή δεν δεχθεί την πληρωμή με την χρήση κάρτας, τότε ο κάτοχος της κάρτας έχει το δικαίωμα έκτατης καταγγελίας της σύμβασης έκδοσης της κάρτας, για σπουδαίο λόγο και επιπλέον έχει δικαίωμα αποζημίωσης για τυχόν ζημιά που υπέστη<sup>120</sup>.

Ο εκδότης της κάρτας είναι υποχρεωμένος να πληρώνει εγκαίρως τις χρεωστικές αποδείξεις που αποστέλλονται από τις συμβεβλημένες επιχειρήσεις. Αν παραβεί αυτή την υποχρέωση τότε θεμελιώνεται δικαίωμα αποζημίωσης του κατόχου για την ζημιά που υπέστη βάσει του άρθρου 330 του Αστικού Κώδικα, αλλά και δικαίωμα ανάκλησης της εντολής βάσει του άρθρου 274 του Αστικού Κώδικα. Ακόμα και αν η σύμβαση έκδοσης της κάρτας είχε συμφωνηθεί από τα μέρη της ως ανέκκλητη εντολή με δικαιολογητικό λόγο ότι αφορά στο συμφέρον του εντολοδόχου, η εντολή και σε αυτή την περίπτωση μπορεί να ανακληθεί<sup>121</sup>.

Ο κάτοχος της κάρτας οφείλει να ενημερώνει τον εκδότη για τυχόν αλλαγή των περιουσιακών του στοιχείων, στα οποία βασίζεται η φερεγγυότητα του, σε περίπτωση που υπάρξει μεταβολή των περιουσιακών στοιχείων του κατόχου αλλά ο εκδότης δεν ενημερωθεί, τότε ακυρώνεται η κάρτα. Η παράβαση αυτή της υποχρέωσης γίνεται

---

<sup>119</sup> Καρακώστας 2007 σελ. 237

<sup>120</sup> Καρακώστας 2007, σελ. 176

<sup>121</sup> Καρακώστας 2007, σελ. 177

συνήθως αντιληπτή από τον εκδότη, όταν παρατηρηθεί μη έγκαιρη εξόφληση των συγκεντρωτικών λογαριασμών της κάρτας<sup>122</sup>.

Από την πλευρά της συμβεβλημένης επιχείρησης αν ο εκδότης της κάρτας δεν εξοφλήσει εγκαίρως τις χρεωστικές αποδείξεις- εκτυπώματα, τότε η συμβεβλημένη επιχείρηση μπορεί να αξιώσει δικαστικά την πληρωμή των χρηματικών ποσών τα οποία προκύπτουν από τις εν λόγω χρεωστικές αποδείξεις, καθώς επίσης και τους τόκους υπερημερίας οι οποίοι «τρέχουν» από την συμφωνηθείσα ημέρα καταβολής. Επιπλέον η επιχείρηση έχει δικαίωμα για περαιτέρω αποζημίωση, εφόσον υπέστη επιπρόσθετη ζημιά από την καθυστέρηση της πληρωμής<sup>123</sup>.

Η βασική υποχρέωση της επιχείρησης είναι η αποδοχή πληρωμής με την χρήση κάρτας. Αν η επιχείρηση αρνηθεί αυτού του είδους την πληρωμή, τότε ο εκδότης έχει δικαίωμα να απαιτήσει αποζημίωση για την ζημιά την οποία υπέστη λόγω της ασυνέπειας της συμβεβλημένης επιχείρησης, καθώς και δικαίωμα έκτακτης καταγγελίας της σύμβασης ανάμεσα σε αυτόν και την συμβεβλημένη επιχείρηση για σπουδαίο λόγο<sup>124</sup>.

Να σημειωθεί ότι η συμβεβλημένη επιχείρηση υποχρεούται να αποδέχεται συναλλαγές με την χρήση κάρτας και κατά την περίοδο εκπτώσεων ή προσφορών, και απαγορεύεται να τον παροτρύνει να πληρώσει τοις μετρητοίς παρέχοντας του επιπλέον έκπτωση ή διευκολύνσεις. Αν συμβεί κάτι τέτοιο, τότε ο εκδότης έχει το δικαίωμα να απαιτήσει αποζημίωση για την ζημιά που υπέστη λόγω της ασυνέπειας της συμβεβλημένης επιχείρησης, καθώς και σε αυτή την περίπτωση έχει το δικαίωμα καταγγελίας της σύμβασης<sup>125</sup>.

Επίσης όταν η συμβεβλημένη επιχείρηση παραβιάζει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την σύμβαση ανάμεσα σε αυτή και τον εκδότη της κάρτας τότε υφίσταται ανώμαλη εξέλιξη στην σύμβαση ανάμεσα στον κάτοχο της κάρτας και στην συμβεβλημένη επιχείρηση. Συγκεκριμένα αν η επιχείρηση αρνείται να συμβληθεί με τον κάτοχο της κάρτας, τότε αυτός μπορεί να στραφεί κατά της συμβεβλημένης επιχείρησης λόγω της ύπαρξης γνήσιας σύμβασης υπέρ τρίτου και να απαιτήσει

---

<sup>122</sup> Καρακώστας 2007, σελ. 189

<sup>123</sup> Καρακώστας 2007, σελ. 216

<sup>124</sup> Καρακώστας 2007, σελ. 218

<sup>125</sup> Καρακώστας 2007, σελ. 221

αποζημίωση για την ζημιά την οποία υπέστη. Δεδομένου ότι η εν λόγω σύμβαση αποτελεί σύμβαση υπέρ τρίτου, ο κάτοχος της κάρτας έχει όλα τα δικαιώματα που έχει και ο εκδότης κατά την περίπτωση μη αποδοχής πληρωμών με κάρτα<sup>126</sup>.

---

<sup>126</sup> Καρακώστας 2007, σελ. 240

## ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η χρήση του πλαστικού χρήματος είναι ευρέως διαδεδομένη. Ο όρος «πλαστικό χρήμα» χρησιμοποιείται για την περιγραφή όλων των μορφών καρτών που εκδίδονται από τα τραπεζικά ιδρύματα.

Για την απόκτηση του πλαστικού χρήματος απαραίτητη προϋπόθεση είναι η σύναψη σύμβασης. Η συνήθης εμφάνιση της σύμβασης πλαστικού χρήματος απαρτίζεται από μια τριμερή σχέση. Η σχέση αυτή αναλύεται στην σχέση ανάμεσα στην τράπεζα και του κατόχου της κάρτας, στην σχέση ανάμεσα στην τράπεζα και στην συμβεβλημένη επιχείρηση, και στην σχέση ανάμεσα στον κάτοχο την κάρτας και στην συμβεβλημένη επιχείρηση. Αυτή είναι η συνηθέστερη μορφή σύμβασης πλαστικού χρήματος.

Η πιστωτική ή χρεωστική κάρτα μπορεί να διαπλαστεί ως έννομη σχέση του διμερούς ή του τριμερούς συστήματος. Κατά την περίπτωση του διμερούς συστήματος στο πρόσωπο του αντισυμβαλλόμενου του κατόχου της κάρτας ταυτίζονται οι ιδιότητες του εκδότη της κάρτας και του προμηθευτή των αγαθών ή των υπηρεσιών.

Ενώ στην περίπτωση του τριμερούς συστήματος υπάρχουν τρεις έννομες σχέσεις οι οποίες προαναφέρθηκαν. Από τις εν λόγω σχέσεις δημιουργούνται δικαιώματα και υποχρεώσεις για τα μέρη που τις απαρτίζουν, σε περίπτωση μη τήρησης των όρων της σύμβασης του τριμερούς συστήματος δημιουργούνται διάφορα προβλήματα η επίλυση των οποίων μπορεί να γίνει δικαστικά.

Το μεγάλο προτέρημα της πιστωτικής κάρτας είναι ότι ο κάτοχος του έχει την δυνατότητα να προμηθευτεί αγαθά και υπηρεσίες χωρίς να υποχρεούται να καταβάλει στην συμβεβλημένη επιχείρηση το αντίστοιχο χρηματικό αντίτιμο. Έτσι μέσω της πιστοδοτικής και εγγυητικής λειτουργίας της πιστωτικής κάρτας ο κάτοχος της μπορεί να προμηθευτεί αγαθά και υπηρεσίες την χρονική στιγμή που τα επιθυμεί, ακόμα και όταν δεν έχει σε μετρητά τα χρήματα που απαιτούνται για την απόκτηση τους.

Από την άλλη πλευρά το μεγαλύτερο μειονέκτημα της πιστωτικής κάρτας είναι ότι ο κάτοχος της μπορεί εύκολα να χάσει το μέτρο και να οδηγηθεί σε άσκοπες αγορές αγαθών και υπηρεσιών, τα οποία δεν έχει την δυνατότητα να πληρώσει αργότερα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την δημιουργία πλασματικών αναγκών στον κάτοχο της πιστωτικής κάρτας, γεγονός που οδηγεί στην υπερκατανάλωση.

Λύση σε αυτό το πρόβλημα θα μπορούσαν να δώσουν οι ίδιες οι τράπεζες μέσω του υπεύθυνου δανεισμού, όμως η τράπεζα είναι επιχείρηση επομένως έχει άμεσο όφελος σε περιπτώσεις υπερχρέωσης των πιστωτικών καρτών. Επομένως ο ίδιος ο κάτοχος της κάρτας καλείται να προστατεύσει τον εαυτό του, προβαίνοντας μόνο στις απαραίτητες συναλλαγές και όχι στην κάλυψη πλασματικών αναγκών.

Επίσης σημαντικό είναι ο κάτοχος της κάρτας να φυλάσσει με την δέουσα προσοχή τόσο την ίδια την κάρτα όσο και τον κωδικό της. Δεν θα πρέπει να δίδει την κάρτα σε τρίτους για χρήση. Επιπλέον πάρα πολύ σημαντικό είναι να προσέχει όταν κάνει πληρωμές μέσω διαδικτύου, θα πρέπει να είναι σίγουρος ότι η επιχείρηση με την οποία συναλλάσσεται μέσω διαδικτύου είναι αξιόπιστη και η ιστοσελίδα στην οποία εισάγει τα στοιχεία της κάρτας θα πρέπει να διαθέτει όλα τα απαιτούμενα πρωτόκολλα ασφαλείας.

Σε περίπτωση απώλειας της κάρτας ο κάτοχος της οφείλει να ειδοποιήσει αμέσως τον εκδότη της κάρτας, έτσι ώστε να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για την ακύρωση της, διασφαλίζοντας ότι δεν θα υπάρξει άσκοπη και παράνομη χρήση της κάρτας από τρίτο πρόσωπο.

Συμπερασματικά, το πλαστικό χρήμα είτε με την μορφή χρεωστικής, είτε με την μορφή προπληρωμένης, είτε με την μορφή πιστωτικής κάρτας αποτελεί ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο για τον σύγχρονο άνθρωπο. Όμως όλα τα μέρη του τριμερούς συστήματος προκειμένου να υπάρχει η απαιτούμενη εύρυθμη λειτουργία του, θα πρέπει να τηρούν πιστά όλες τις διατάξεις των συμβάσεων.



## ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Alpha Bank, 2016, "Κάρτες"  
<http://www.alpha.gr/page/default.asp?la=1&id=143>
2. Ebusinessforum, 2016, "Εξυπνες Κάρτες- Smart Cards"  
[http://www.ebusinessforum.gr/old/content/downloads/smart\\_all.pdf](http://www.ebusinessforum.gr/old/content/downloads/smart_all.pdf)
3. Mathias Garance & Alexandre Menais, 14/6/2001, "Les enjeux de la monnaie électronique", Juriscom.net
4. TaxHeaven, 11/05/2015, "Τα κίνητρα για συναλλαγές με πλαστικό χρήμα"  
<https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/23526>
5. Αθανασίου Ε.Χ., 2006, " Πιστωτική Κάρτα και Διαδίκτυο", Ελληνική Δικαιοσύνη, σελ. 990-995
6. Αθανασίου Κ., 1992, "Συστήματα πληρωμών με κάρτες – Οι νομικές υποχρεώσεις των εκδοτών", ΔΕΕΤ, σελ. 151
7. Αλεξανδρίσου Ε., 2008, "Οι κίνδυνοι από την πληρωμή μέσω διαδικτύου και ειδικότερα όταν αυτή γίνεται με πιστωτική κάρτα", ΔΕΕ, σελ 399-403
8. Άρειος Πάγος, 10/09/2015, "Απόφαση 13/2015"  
<http://www.synigoroskatanaloti.gr/docs/law/nomgr/OIAP-13-2015.pdf>
9. Βελέντζας Ι. & Χαρισιάδου Ε., 1987, "Τεχνολογική εξέλιξη και σύγχρονα συστήματα πληρωμών- Πιστωτικές κάρτες και ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων (Παρουσίαση νομοθεσίας Η.Π.Α)", ΑρμενΕπιστ. Επετηρ. Δ. Σ.Θ.,σελ. 175
10. Βελέντζας Ι., 1990, "Ηλεκτρονικό τραπεζικό δίκαιο: οι σύγχρονες τραπεζικές εργασίες στα πλαίσια του τραπεζικού marketing", ΑρχΝ, σελ. 209
11. Γεωργακόπουλος Λ., 1999, "Εγχειρίδιο Εμπορικού Δικαίου Τόμος 2- Οι Εμπορικές Πράξεις, Τεύχος 2- Συμβάσεις Γ. Τραπεζικές", Σάκκουλα, Αθήνα
12. Γεωργιάδης Α., 2001, "Η εξασφάλιση των πιστώσεων", Δίκαιο και Οικονομία, Αθήνα
13. Γεωργιάδης Γ., 2003, "Η σύναψη συμβάσεως μέσω του διαδικτύου", Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή
14. Γκόρτσος Χ., 6/2008, "Η Οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά: Συνολική Θεώρηση", Επιλογή, σελ. 45

15. Δεδουσόπουλος Α., Γιαλιέρης Π., Σχιστού Ι., Τέντες Π. & Χατζηανδρέου Α., 2012, "Αρχές Οικονομίας", Ινστιτούτο Τεχνολογίας και Εκδόσεων Διόφαντος, Αθήνα
16. Δικαστική Απόφαση 355/2011, 2011, "Πρωτοδικείο Αθηνών Τακτική Διαδικασία Αριθμός Αποφάσεως 355/2011", Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών Νόμος (Intrasoft International)
17. Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, 24/05/2016, "Γενικοί Όροι Τραπεζικών Συναλλαγών", Επενδυτική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα
18. Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, 2016, "Πιστωτικές Κάρτες"  
<https://www.nbg.gr/el/retail/cards#credit-cards>
19. Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, 1997, "Κώδικας Τραπεζικής Δεοντολογίας"  
[http://www.hba.gr/5ekdosis/kodikos/kodikas\\_gr.pdf](http://www.hba.gr/5ekdosis/kodikos/kodikas_gr.pdf)
20. Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, 9/3/2001, "Υπουργική Απόφαση Ζ1-178/2001"
21. Ζήσιμος Θ., 2000, "Σύμβαση Πιστωτικής Κάρτας - Καταχρηστικότητα όρων", Συνήγορος, σελ. 305
22. Καλλιμοπούλου Γ. Δ., 1993, "Το Δίκαιο του Χρήματος", Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή
23. Καραγεώργου Ε., 2006, "Πλαστικό Χρήμα: Διευκόλυνση του Καταναλωτή", ΔΕΕΤ, σελ. 101
24. Καρακώστας Ι., 2004, "Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτή (Ν. 2251/94) Σχόλια- Νομολογία- Πρακτική Εφαρμογή", Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα
25. Καρακώστας Ι., 2007, "Πιστωτική Κάρτα", Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα
26. Κρίσπη Η., 1964, "Η χρηματική οφειλή κατά το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο", Αγγέλου Κλεισιούνη, Αθήνα
27. Μαλλάς Δ., 19/02/2016, "Έκρηξη της χρήσης πλαστικού χρήματος λόγω capital controls", ΗΜΕΡΗΣΙΑ
28. Μαρούδα Α. Σ., 2004, "Κώδικας τραπεζικής δεοντολογίας", Σάκκουλα, Κομοτηνή
29. Μαρούδα- Σινανιώτη Α. & Φαρσαρώτας Ι., 2005, "Ηλεκτρονική Τραπεζική", Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή
30. Μηλιαράκης Π. Ι., 1994, "Τραπεζικό Δίκαιο", "Το Οικονομικό" Κ. και Π. Σμπίλιας ΑΕΒΕ.

31. Νόμος 4021, 2011, "Ενισχυμένα μέτρα εποπτείας και εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων - Ρύθμιση θεμάτων χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα - Κύρωση της Σύμβασης -Πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας "
- [http://www.bankofgreece.gr/BoGDocuments/N4021\\_2011.pdf](http://www.bankofgreece.gr/BoGDocuments/N4021_2011.pdf)
32. Τράπεζα Πειραιώς, 2016, "Πιστωτικές Κάρτες"
- <http://www.piraeusbank.gr/el/idiwtes/kartes/pistotiki-karta?pg=1>
33. Παπαϊωάννου Γ., 9-10/2001, "Καταναλωτής και Πλαστικό Χρήμα", Συνήγορος, σελ. 330
34. Περεντές Μ., 6/2015. "PSD II: Η νέα πρόταση Οδηγίας της Επιτροπής σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της PSD (Οδηγία 2007/64/ΕΚ)" ΔΕΕ, σελ. 698.
35. Ρόκας Ν., 2002, "Στοιχεία Τραπεζικού Δικαίου", Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή
36. Σιδηρόπουλος Θ., 2003, "Το Δίκαιο του Διαδικτύου", Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη
37. Σταθόπουλου Μ., 1994, "Σύγχρονες τεχνικές των χρηματικών συναλλαγών: επισκόπηση-αποτίμηση - προτάσεις", ΔΕΕΤ
38. Σταθόπουλου Μ., 2004, "Γενικό Ενοχικό Δίκαιο", Σάκκουλα, Αθήνα- Θεσσαλονίκη
39. Χαρίση- Στάμου Η., 1990, "Η Πιστωτική Κάρτα (1984)", Σάκκουλα, Αθήνα
40. Ψυχομάνης Σ., 2001, "Τραπεζικό Δίκαιο- Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων", Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη